

Restaurant Supply (Wholesaler)
 ਉੱਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ, ਪਤੀਲੇ, ਕੁੱਕਵੇਅਰ, ਸਰਵਵੇਅਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜੂਸਰ, ਐਸਪਰੈਸੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

Prag International
Ravi Kapoor (CEO)

1125 Howard Street, Elk Grove Village, IL 60007
 Ph: 847-979-5970, 847-979-5990, 847-228-0150, pragint@aol.com

Regal Jewels
 773-262-4377 www.RegalJewels.com

FEBRUARY WINTER SALE

22KT 24KT

Buying/Selling in Michigan

All types of Residential & Commercial properties. Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Plazas, Truck Terminals etc.

Raj S. Shergill
 Broker
 5820 N Canton Center Rd, Suite 145
 734-751-4455 (Cell)
 Rajsshergill@yahoo.com

CANTON REALTY

Twenty-Fifth Year of Publication ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 7; February 15, 2025 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
 www.punjabtimesusa.com

ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਾਪਤ

ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਹੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗਠਿਤ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਮਗਰੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਾਂਚ 'ਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਕਾਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨੋਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 12 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਤਖਤ

ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜੋ ਉਹ 19 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲੰਘੇ ਸਾਲ 16 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁਕਸਤਰ ਵਾਸੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਸਾਲੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ 'ਚ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਹਿਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ ਨੇ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। **ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ:** ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾਵਿਖੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਡਿੰਗ ਕੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡਾ

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੜੈਣ ਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਿਛੋਆ ਨੇ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਪੁੜੈਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਏਜੰਡਾ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਗਏ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਟਰੱਸਟ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਕੰਧ ਸਾਹਿਬ ਬਟਾਲਾਵਿਖੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੋਲੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਡਿੰਗ ਕੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਘਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

Buying or Selling Home?

Contact **PRADEEP SINGH**

COLDWELL BANKER REALTY

SCAN TO BEGIN YOUR HOME SEARCH

847-322-5832

ishowhomes@yahoo.com

1501 E Woodfield Rd Ste 113E, Schaumburg 60173

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Best Price Wholesale
 Ph: 630-400-0996
Lakhvir S. Johal
 Ph: 317-709-7800

Restaurant-Fine Indian Cuisine
 (Ph: 317-298-0773)

Banquet Hall Available Up to 550 People
 Amber Carmel Ph: 317-580-0828

Amber Indianapolis Ph: 317-578-4400
 Royal, Indianapolis, 317-893-2633

Desi Bazar Grocery Store
 Restaurant, Ph: 317-888-2040

Desi Bazar Indianapolis,
 Ph: 317-709-7800

Singh Auto Group

3983 ST RD 38E
 Lafayette, IN 47905
 Ph: 765-607-1300
 www.singhautosgroup.com

University Motors

3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
 Ph: 765-497-1100
 www.universitymotors1.com

Serving Indian American community over 30 years in Midwest for their auto needs.
 ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

Bhaura Transport LLC
 Noblesville, IN

ਭਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

*ਵੈਲਿਡ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਏ ਲਾਈਸੈਂਸ
 *ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
 *ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਮੇਤ ਮੀਲ .55 ਸੈਂਟ
 *ਸਾਈਨ ਐਨ ਬੋਨਸ
 *ਹਰ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਘਰ
 *ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
 *ਹਫਤਾਵਾਰ ਮੀਲ 3000 ਤੋਂ 4000
 *ਪ੍ਰੀ-ਪਾਸ, ਈ ਜੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫਿਊਲ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
 *ਇੰਡੀਆਨਾ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਪੱਕੇ ਲੋਡ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
 ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-403-0493

Regal Jewels

773-262-4377 www.RegalJewels.com

LITTLE INDIA CHICAGO
 2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
 www.RegalJewels.com
 PH: 773-262-4377 WA: 773-517-0574

ਚਿੱਤਰ ਕਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਨੀ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਾਰਕ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ 10 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ, ਜੋ ਜਾਨ ਲੈਣਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਲੀਏ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਿਵਰ ਤੇ ਕਿਡਨੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਸੀ, ਇਲਾਜ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਧੀ ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਹ 69 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਸੁਪਤਨੀ, ਪੁੱਤਰ, ਧੀ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਹਾਨ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਾਹਿਤ

ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਜੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 'ਵਿਪਸਾ' ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਬੜੇ ਨਿੱਘ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸਾਥੀ ਹਰਦਮ ਮਾਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਨਾਲ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ' 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਇਹ 'ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਜਰਨੈਲ' 'ਤੇ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਧਰ ਹਿਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਗੇ, ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ' ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਵਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸੁਭਚਿੰਤਕ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੈ।

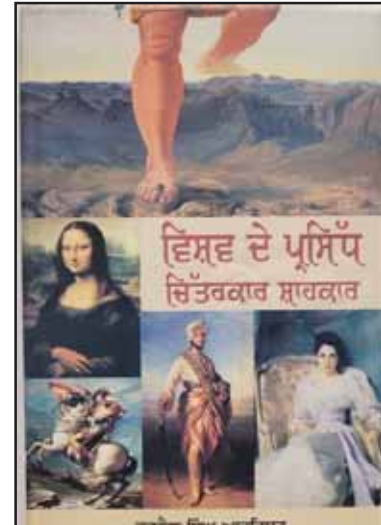
ਅਤੇ ਕਲਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1956 ਵਿਖੇ ਜ਼ੀਰਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਿਆ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। 2000 ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਲੱਬ ਆਫ ਬੀਸੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਆਪ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਆਪ ਸਰੀ ਤੋਂ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਸਨ।

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ

ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਗਾਜ਼ (ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ) ਸਬੰਧੀ ਬਣਾਈਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਦ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਸੀ, ਜੋ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਏ ਜਰਨੀ ਵਿਦ ਦਾ ਐਂਡਲੈੱਸ ਆਈ', 'ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਹਕਾਰ' ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਂਟਿੰਗਜ਼' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲਿਖਾਰੀ ਹਰਭਜਨ

ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ 'ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ' ਲਿਖੀ ਗਈ।

ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਦੀ ਜਰਨੈਲ ਆਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਸਾਹਿਤਿਕ ਇਕੱਠਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਬੇਪਨਾਹ ਮੁਹੱਬਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੋਕ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਆਪ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਇਨ ਐਲੈਜ਼ਾਬਿਥ ਡਾਇਮੰਡ ਜੂਬਲੀ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਸਰੀ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬੀਸੀ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ, ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਨ 2001 ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿੱਖ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਦਰਦਨਾਕ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ!

-ਰਿਪੋਰਟ: ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਰੇਡੀਓ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਦੂਈ ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜਾ

ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਇਕ ਹੱਥ 'ਚ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਹਰ ਘਰ 'ਚ ਇੱਕ ਰੇਡੀਓ ਸੈਟ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਡਿਜੀਟਲ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੌਡਕਾਸਟਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਡੀਓ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਲਗਭਗ ਹਰ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਧੀ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ
ਫੋਨ: 75086-98066

ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਆਪਸ 'ਚ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ DAB+, DRM, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਰੇਡੀਓ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਐਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਬੈਠੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਲਈ ਆਪਣੀ News On AIR ਐਪ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ V Radio aYp, Garden Radio ਵੈਬਸਾਈਟ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਡੀਓ ਪੌਡਕਾਸਟਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਗੱਲ ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਜੇਮਸ ਕਲਰਕ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਨੇ 1865 ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਗਣਿਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋ ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ (ਤਰੰਗਾਂ) ਬਿਨਾਂ ਤਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1880 ਦੇ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਡੇਵਿਡ ਐਡਵਰਡ ਹਿਊਗਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਬਿਊਰੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ, ਪਰ 1887 ਵਿੱਚ ਹੋਨਰੀਕ ਰੂਡੋਲਫ ਹਰਟਜ਼ ਨੇ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਦੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋ ਮੈਗਨੈਟਿਜ਼ਮ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਬਿਊਰੀ ਦੀ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਤਾਲਵੀ ਖੋਜੀ ਗੁਗਲਿਓਮੋ ਮਾਰਕੋਨੀ ਨੇ ਏਅਰਬੋਰਨ ਹਾਰਟਜ਼ਿਅਨ ਵੇਵਜ਼ (ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰਸਾਰਣ) ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਖੀਰ 1896 ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਬੇਤਾਰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਕੋਨੀ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਸਰ ਜਗਦੀਸ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਨੇ ਵੀ ਰੇਡੀਓ ਤਰੰਗਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਵਕਤ ਦੁਨੀਆ ਚ ਲਗਭਗ 44,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ 70% ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਪਹਿਲਾ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ KDKA (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) 2 ਨਵੰਬਰ, 1920 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਿਟਸਬਰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਕੋਲੰਬਸ, ਓਹਾਇਓ

(US) ਸਥਿਤ WLW 700KHz AM (500KW Power) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਐਨਾ ਸਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਧੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਹਰ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਐਪ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਵਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈਏ ਤਾਂ ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੰਬਰ 1923 'ਚ ਦੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ

ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੰਬਈ ਰੇਡੀਓ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਰੇਡੀਓ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ 23 ਜੁਲਾਈ 1927 ਤੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਬ੍ਰੌਡਕਾਸਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (IBC) ਵੱਲੋਂ ਮੀਡੀਅਮਵੇਵ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ 8 ਜੂਨ 1936 ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ (AIR) ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1947 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ 9 ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 3

ਅਕਤੂਬਰ 1957 ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਚੈਨਲ 'ਵਿਵਧ ਭਾਰਤੀ' ਸੇਵਾ ਅਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ 1977 ਨੂੰ ਐੱਫ ਐੱਮ ਬੈਂਡ ਰੇਡੀਓ ਚੈਨਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ 13 ਫਰਵਰੀ ਵਾਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ 13 ਫਰਵਰੀ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਸੀ, ਜਦੋਂ 1946 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (UN) ਦਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਕਲ ਰੇਡੀਓ (MW) ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਸੇਵਾ (SW) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਸਪੇਨ ਰੇਡੀਓ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2010 'ਚ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। 2011 'ਚ ਯੂਨੈਸਕੋ ਦੀ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ 36ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ 13 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੇਡੀਓ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋਂ 2012 'ਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਥੀਮ ਹੈ "Radio and Climate Change" ਯਾਨੀ ਕਿ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ। ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਸਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ ਮੌਸਮ ਤਬਦੀਲੀ ਉੱਤੇ ਪੱਕੀਆਂ (ਟਿਕਾਊ) ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੇਡੀਓ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰੇਡੀਓ ਸਰੋਤਾ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਬਿਜੇਂਦਰ ਜੈਜਾਨ, ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਰਾਗੁਲ, ਗਿਆਨ ਭੂਸ਼ਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਤੀਸ਼ ਮਿਗਲਾਨੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ, ਮੁਕੇਸ਼ ਬੱਤਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਡੀਓ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਟੀਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣੱਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਡੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਸ 'ਚ ਜੁੜਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਵੀ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ Free 'ਚ ਆਮ ਚਰਚਾਵਾਂ, ਗੀਤਾਂ, ਨਾਟਕਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਆਦਿ ਮਨੋਰੰਜਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਜਾਣਨ ਦਾ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਅਨੰਤ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੈਨਲ ਸਰਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ, ਜਨਤਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ, ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਰੇਡੀਓ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸੰਚਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ।

ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਅਸਤੀਫਾ

ਇੰਫਾਲ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ ਬੀਰੇਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਰੇਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਾਜਪਾਲ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਭੱਲਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਸਤੀਫਾ 1 ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਰੇਨ ਨੇ ਦਿੱਲੀ 5 'ਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੇ ਕੀਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। 5 ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀਐੱਮ ਸਕੱਤਰੇਤ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਆਇਓਵਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤੰਦੂਰੀਏ ਅਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

* ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ

ਚਾਹਵਾਨ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਮਿ. ਸਿੰਘ ਫੋਨ: 515-291-1961

Saloon For Sale

Eyebrows & Waxing Saloon for sale at 19 S Randall Rd. Algonquin IL.

ਐਲਗੋਨਕੁਇਨ ਵਿਚ 19 S Randall Rd. 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਚੱਲਦਾ ਸਲੂਨ ਸੇਲ 'ਤੇ ਹੈ।

Please Call at: 708-407-4688

or E-Mail: aksharmaus@gmail.com

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

Etihad, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

For Emergency
Call anytime at
847-436-9010

EARLY BIRD SALE!!!!

Domestic fares
available

UMA TRAVELS

2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659

For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad,
Hydrabad-Madras

Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Sikh parents looking for a suitable match for their daughter, USA born 1992, 5'4", vegetarian, non-drinker. She has completed B.S. EHS and Paralegal Studies. She is currently working in a reputable law firm. Looking for a Sikh groom who is a USA born, non-drinker, well-educated, respectful, kind heart and compatible with her personality. Caste no bar. Please send biodata and recent photos at 1-248-840-7938 (WhatsApp only).

Marriage bureau, please excuse."

6-9

Jat Sikh family is looking for a suitable match for their beautiful daughter 38, 5'4". She has done her Bachelor of Commerce and Chartered Accountant degree from India. Currently she is working as Finance Manager for Amazon in Seattle. She belongs to a well settled family in Mohali. Her Father is running his own business in Punjab. She is deeply rooted in strong family values. She has L1 Visa and her Green Card application is in progress. She moved to the USA in 2022. If interested please contact Darshan Dhillon at dhillondans@gmail.com, Phone: (360) 961-4387.

3-6

Jat Sikh parents invite matrimonial alliance for their US born daughter 39, 5'9" beautiful, family oriented, never married. Master's in Bioengineering Management- executive position in Bay Area, California. The boy must be from the USA, professionally qualified; good-natured and well settled, with family values. Contact 669-946-5891

2-5

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh SF Bay Area family seeking bride for their USA born Son 25, 5'10". Our Son wears a turban and keeps his hair. He has a BS and MS in Computer Science and is well settled in his profession. Beyond education, girl must have a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com

Ramgarhia family seeks a suitable match for their son, born on 35, 5'-6", born in Ludhiana and raised in the US. He is a US citizen, never married, and working in healthcare field. Seeking a kind-hearted, family-oriented, and educated girl, preferably settled in the US or Canada. Please call 1 (312) 217-8849 or 1 262-515-8955

6-9

USA Citizen, handsome, Jatt Sinkh boy, 31, 5'8". Highly educated, high profile job as coordinator in California Govt. education department, Salary \$ 12000/- per month. No sibling. Parents are well educated, US citizen, financially sound & contented. No bargaining, no demand, no bar. Whatsapp: +1-661-578-2261

5-8

Well settled U.S. Jatt Sikh parents looking for a compatible match for their 28, 5'7" turbaned diligent, athletic son; has a bachelors of science in computer engineering. Endeavors include Legacy Program Developer/Business Analyst working on the modernization of Mainframe systems for the IRS, and Chief Executive of family business. For inquiries, please contact: 301-653-7029 or E-mail at: Gorayads@yahoo.com

5-8

Sikh Family looking for a professionally qualified match for their 36, 5'8" handsome, turbaned son. Shortly divorced with no kids. Currently working as a Senior Software Engineer in Investment Banking, Owns a house. On H1B with I-140 approved. Caste no bar. Contact us at +1 631-624-8279

5-8

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 24 ਸਾਲਾ 5'10" ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਪਗੜੀਧਾਰੀ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਸੋਹਣੀ, ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰ ਕੇ ਵਧੀਆ ਨਾਮੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਫਰਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ USA ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 604-763-7068 ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ gillco1977@gmail.com

5-8

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
847-359-0746

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:

Amolak Singh Jammu

Managing Editor

Jaspreet Kaur

Editor

Lakhvinder S. Johal

Astt. Editor

Amrit Pal Kaur

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Gurbakhsh Singh Bhandal

Buta Singh

Tarlochan Singh Dupalpur

Correspondents

California

Ashok Bhaura

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Postmaster: Please send address changes to Punjab Times, 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio, Michigan, Wisconsin, Mississippi, Iowa, Arkansas, Massachusetts, Texas, Virginia, Nevada, Washington, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, New York, New Jersey, Connecticut, Oklahoma, Pennsylvania, Missouri, Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorse the claim made in the advertisement published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹੀ ਸੀ ਉਡੀਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਚੱਲੀ ਬਹਿਸ ਮਗਰੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤੇ ਉਡੀਕ ਸੀ।

2 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਏ ਗਏ ਸਖਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 2 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰਹੀਆਂ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਈ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਲਖੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

16 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

16 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਮੁਕਤਸਰ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਸਾਲੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ

ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਜੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 16 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਲਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਨੇ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਪਰ ਮੋਹਰ ਲੱਗਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਲਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੰਥ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਸਾਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਲਦ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਥੇਦਾਰ

ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹਟਾ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ

ਕਾਲੇ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਦਿਨ: ਕਾਲਕਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕਾਲਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 'ਚ ਦੇਰੀ ਉੱਤੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਦੇਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 14 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮੁਫਤ ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਜਲਦੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਰਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ ਤਾਂ 2021 ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਇਸ ਸਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਸੁਪਨਾ: ਗਰੇਵਾਲ

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮਤੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਅਤੇ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਝੂਠ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੀਟਿੰਗ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮਤੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਲੱਖਾ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਖੁਰਾਕਕਾਨੂੰਨ ਜੀਵਨ ਰੱਖਿਅਕ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਕੋਟਾ ਹਾਲੇ ਵੀ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨਾ ਪੰਥਕ ਰਿਵਾਇਤ ਨਹੀਂ: ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਘਟੀਆ ਤੌਹਮਤ ਲਾ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨਾ ਨਿਖੇਧੀਯੋਗ ਹੈ।

ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨਾ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨੜ

‘ਸੁਖਨਵਰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ’ ਵਲੋਂ ਆਲਮੀ ਮੁਸ਼ਾਇਰਾ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਰੋ: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੱਜਤ ਅਤੇ ਅਜਮਤ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ‘ਸੁਖਨਵਰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ’ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਮੁਸ਼ਾਇਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਜਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਭੱਟੀ (ਨਿਊਯਾਰਕ) ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਖ਼ੁੱਰਮ ਸੁਹੇਲ (ਓਹਾਇਓ) ਕਸ਼ਿਸ਼ ਹੁਸ਼ੀਅਰਪੁਰੀ (ਭਾਰਤ) ਸਾਜਿਦ ਚੌਧਰੀ (ਸ਼ਿਕਾਰੋ) ਰਾਕਿੰਦ ਕੌਰ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਬਟਾਲਾ (ਸ਼ਿਕਾਰੋ) ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਸੀਨ ਚੌਹਾਨ, ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ, ਡਾਕਟਰ ਤੋਫੀਕ ਅਨਸਾਰੀ, ਖਾਵਰ ਹੁਸੈਨ, ਤਾਹਿਰਾ ਰਿਦਾ, ਡਾਕਟਰ ਅਫਜ਼ਲ ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਮ ਹਨ।

ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਾਇਰੇ

Punjabi Mushaira Sukhanwar Punjab
 Sunday, Feb 23rd, 2025, 1:00 PM sharp
 Glenside Library Hall 25 E. Fullerton Ave, Glendale Heights

Sukhanwar Chicago Team

Speakers: Eijaz Hussain Bhatti (New York), Kashish Hoshiarpuri (Indiana), Ravinder Singh Sabra (Indiana), Sajid Chaudhry (Ohio), Khurram Suhail (Ohio), Raj Lali, Gurleen Kaur, Rakind Kaur (Indiana), Mohammad Yasin Chohan, Dr. Muneerzaman Muneer, Dr. Taufiq Ansari Ahmed, Ghulam Mustafa Anjum, Tahira Rida, Khawar Hussain, Dr. Afzalur Rehman, Abid Rasheed.

Contact: A. RASHEED: 630 847 5162, DR. AFZALUR REHMAN: 630 715 6755, ASIF SALEEM: 847 890 3507

ਸੁਖਨਵਰ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਆਬਿਦ ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਡੀ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਗੇ। ਸੁਖਨਵਰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਵੇਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਾਇਰਾ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿਨ ਇੱਕ ਵਜੇ ਗਲੈਨਸਾਇਡ ਪਬਲਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ- 25 E Fullerton Ave Glendale Heights, IL 60139 ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਚਾਹ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਹੇਗਾ।

‘ਸ੍ਰੀ ਕੰਵਰ ਚੌਹਾਨ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੁਰਸਕਾਰ-2025’ ਸ਼ਾਇਰ ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਲ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਫ਼ਤਵਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ’ ਨੂੰ

ਨਾਭਾ: ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਰਚਨਾ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ‘ਸ੍ਰੀ ਕੰਵਰ ਚੌਹਾਨ

ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ:) ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਦੀਪ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਦਲਜੀਤ ਸਾਹੀ,

ਯਾਦਗਾਰੀ ਨਜ਼ਮ ਪੁਰਸਕਾਰ-2025 ਉਘੇ ਕਵੀ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ ਕਿਹਾ’ ਨੂੰ, ‘ਸ੍ਰੀ ਕੰਵਰ ਚੌਹਾਨ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੁਰਸਕਾਰ-2025’ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਲ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਫ਼ਤਵਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ’ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੰਵਲ ਚੌਹਾਨ ਯਾਦਗਾਰੀ ਕਾਵਿ-ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪੁਰਸਕਾਰ-2025 ਸ਼ਾਇਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਗ਼ਜ਼ਲ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਪਾਣੀ ਤੇ ਮੂਰਤ’ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਝ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ, ਰਮੇਸ਼ ਕਾਲੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਪੇਂਟਰ ਵਲੋਂ ਚਿੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ, ਸ਼ੈਲਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਪ੍ਰੀਤ ਘਣੀਆਂ, ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਜਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੁਲਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਨਾਭਾ, ਨਾਭਾ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਭਾ, ਅਦਾਰਾ ਮਹਿਰਮ ਨਾਭਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਾ ਕੈਨੇਡਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਮੋਹਾਲੀ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਮੰਚ ਅਮਰਗੜ੍ਹ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਜੇ ਡੀ ਪੈਲੇਸ ਨਾਭਾ ਰੋਡ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੇ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਬਾਗਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ, ਅਮਰ ਘੋਲੀਆ, ਰਮੇਸ਼ ਕਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਵਰੇਜ ਨਵਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਕੇ ਐਸ ਬਨਵੈਤ ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੋਢੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਦਮਾ

ਡੀਨਿਕਸ: ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ (ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਨੀ ਅਤੇ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਸੋਢੀ) ਦਾ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਦਿੱਤ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸੈਂਟਾ ਮਾਨਿਕਾ ਬੁਲੇਵਾਰਡ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹਾਲੀਵੁੱਡ (ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ) ਵਿਚ ਹੋਈ। ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੰਗੀਲਾ ਅਤੇ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਭਾਈ ਰਾਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਸੀਆ, ਭਾਈ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ‘ਤਾਨ’ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਵੈਰਾਗਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤੇ। ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਆਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਸੋਢੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਸਤੇ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

GoldenKey LENDING
 Grow your business with our Strategic **COMERCIAL LOAN SOLUTIONS**
 Partner with us for expert guidance and support
 Contact Us at 317-620-4100
 www.goldenkeylending.com
 We speak your Language: English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو
 325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202
 NMLS 147421

Sistar Mortgage
 A Nationwide Lender
 Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!
 Residential and Commercial Loans Available in Most States!
 Special loan programs for:
 • Jumbo Loans
 • Self Employed and with a work permit
 • Business loans with or without property
 (734) 330-8859
 balbir.grewal@sistarmortgage.com
 balbirgrewal@sistarmortgage.com
 http://www.nmlsconsumeraccess.org

Singh Tax & Accounting Services LLC.
SINGH AUTO & HOME INSURANCE
 Individual & Business Tax related Services
ਸੇਵਾਵਾਂ: *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਸੇਵਾ ਜਿਵੇਂ, ਟੈਕਸ ਫਾਈਲਿੰਗ, ਟੈਕਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਐਂਡਿਟ (ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ) ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
 * ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Ph: 248-982-2036
Office Locations:
 Michigan: 36167 Ford Rd. Westland, MI 48185
 Minnesota: 6043 Hudson Rd, Suite#399A Woodbury, Minnesota 55125
Email: STS2021@SinghTaxServices.com; www.SinghTaxServices.com
Mohan Singh MST
 IRS Enrolled agent, Insurance Agent-Casualty & Property Notary Public

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਨਮਜਾਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 33% ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਫ਼ਾਇਦਾ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਾਇਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੱਜ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਰੁਮ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ, ਇਲੀਨੋਇਸ ਤੇ ਓਰੀਗਨ ਵਰਗੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸੂਬਿਆਂ ਤੇ ਕਈ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਜਨਮਜਾਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਿਆਟਲ ਦੇ ਇਕ ਸੰਘੀ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਜਨਮਜਾਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਸੱਜ ਨੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੁਲ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਰੋਕ ਲਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਿਆਟਲ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਨ ਕਫੇਨੋਰ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਟਰੰਪ ਇਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਅਗਸਤ 2025 ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ 33 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣ ਸੂਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਰਿੰਦਰ ਬੇਨੀਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਜੀਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਜੋਤੀ ਸਿੰਘ ਨੇ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ,

ਉਪਰਜਪਾਲ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 23 ਮਾਰਚ

ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੀਕੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਰਾਹੀਂ 2021 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਹ 1983 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਕੇਵਲ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 2020 'ਚ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 2021 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਫੋਟੋ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਾਢੇ 3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਐੱਚ-1 ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ 7 ਮਾਰਚ ਤੋਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2026 ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਐੱਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਆਈਟੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਵਾਲੇ ਐੱਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੱਤ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੈਰ-ਪਰਵਾਸੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2026 ਲਈ ਐੱਚ-1ਬੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮਿਆਦ ਸੱਤ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਆਈਐੱਸਟੀ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗੀ ਤੇ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਆਈਐੱਸਟੀ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗੀ।

33 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਸ਼ਰਾਫਤ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 33 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੱਸਿਆ। ਜੀਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੂਹ 46 ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੀ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੀਕੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬੋਰਡ ਚੋਣ 'ਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪੀ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਰਿੰਦਰ ਬੇਨੀਪਾਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਕਾਪੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਦੇਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਬੇਨੀਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 50 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਮ ਐਕਟ 'ਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਹਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 27 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕਾਂ 'ਚ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਪ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਹਾਰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ 70 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 48 ਤੇ ਆਪ ਨੂੰ 22 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੋਈ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਸ ਚੋਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਦਿੱਗਜ ਨੇਤਾ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਇਸ ਵਾਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕੇ ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦੀਆ ਤੇ ਸਤੋਂਦਰ ਜੈਨ ਸਣੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਦਿੱਲੀ ਭਾਜਪਾ ਜਿੱਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਂਗ

ਮੁਫ਼ਤਖੋਰੀ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਬਟੋਰ ਸਕੀ

ਹੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਆਪ ਆਗੂ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਾਰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਹਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਜੇਪੀ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਰਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਘੜਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਰ ਦੇਣਾ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਟੇਢੀ ਖੀਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਡਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖੀਆਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਹਨ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬੀਜੇਪੀ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਜੇਪੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਪਰ ਇਹ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਸੂਬੇ 'ਚ ਆਈ

ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ: ਸ਼ਿਵਰਾਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੌਹਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੇਤਾ ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਸੁਲੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ 5,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਬਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚੰਨੀ ਨੇ ਸੰਸਦ 'ਚ ਚੁੱਕਿਆ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਅੱਜ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ 'ਚ ਦਿੱਸਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (2) ਜਿਸ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਖ, ਬੌਧ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਚ ਤਰਸੀਮ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 22 ਫਰਵਰੀ, 2000 ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਐਨ. ਵੈਂਕਟਚਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸਿੱਖ, ਬੌਧ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ 'ਚ ਮਰਹੂਮ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਬਉੱਚ ਸਨਮਾਨ 'ਭਾਰਤ ਰਤਨ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ: ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨੇਵੀ ਮੁਖੀ ਐਡਮਿਰਲ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਨੇਵੀ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅੱਠ ਨੇਵੀ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ। ਨੇਵੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨੀਤੀਗਤ ਪਹਿਲ, ਤਕਨੀਕੀ, ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਰਸਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਪਡੇਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਿਆਨ 'ਚ ਨੇਵੀ ਮੁਖੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, 'ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਤੇ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਲ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਨੇਵੀ ਮੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸੰਮੇਲਨ 2025, ਸੰਸਥਾਗਤ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸੋਚ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਇਕ ਸੈਸ਼ਨ 'ਮੰਥਨ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਭਰਦੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ 'ਲੀਗੇਸੀ ਆਫ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ : ਨੇਵਲ ਚੀਫਸ ਥਰੂ ਟਾਈਮ' ਨਾਮਕ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਵਿਮੋਚਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਨੇਵੀ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰੋਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਨੱਚਦਿਆਂ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਵਿਦਿਸ਼ਾ:

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦਿਸ਼ਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਮੈਰਿਜ਼ ਹਾਲ 'ਚ ਵਿਆਹ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਅਚਾਨਕ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਨੱਚਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਧੜਕਣ ਰੁਕ ਗਈ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਰਿਵਾਰੀ ਜੈਨ ਇੰਦੋਰ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਈ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਪਰਤੇ ਪਾਕਿ ਫ਼ੌਜ: ਇਮਰਾਨ

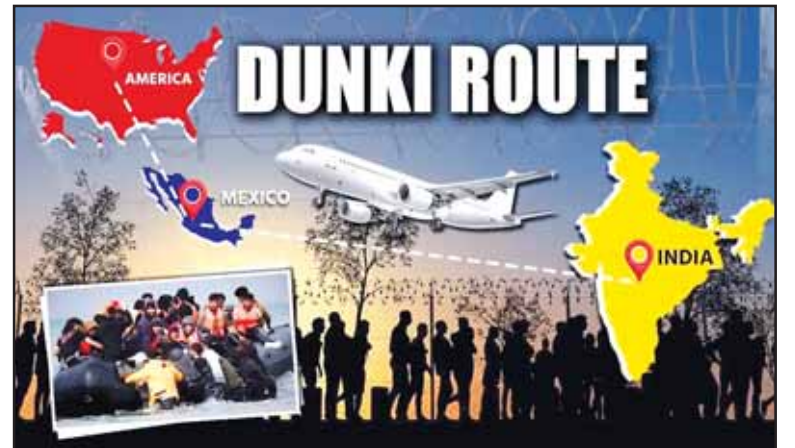

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਅਸੀਮ ਮੁਨੀਰ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਚ ਇਮਰਾਨ ਨੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤ 'ਚ

ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੇਰੇ 'ਚ ਪਰਤਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ਼ (ਪੀਟੀਆਈ) ਦੇ ਨੇਤਾ ਉਮਰ ਅਯੂਬ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਬਹਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਯੂਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅਧਿਆਏ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਪੱਤਰ 'ਚ ਪੀਟੀਆਈ ਸੰਸਥਾਪਕ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੀ ਕੋਠੜੀ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡੰਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਰਾਹ 'ਚ ਮੌਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਜਨਾਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਰਾਮਦਾਸ ਕਸਬੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (33) ਦੀ ਡੰਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਨੇ ਡੰਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਏ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦੇ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 'ਮਿਲਣ ਲਈ ਪੁੱਜੇ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਿਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਛੇ ਭੈਣਾਂ ਹਨ। ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਸੀ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਟ੍ਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਸੀ। ਟ੍ਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਡੰਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ

ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਰਾਹੀਂ ਤੱਕੀ ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ ਨੇੜੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਹੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸੈਂਟੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਗੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਭਾਰਤ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਚ 31 ਨਕਸਲੀ ਮਾਰੇ ਗਏ

ਬੀਜਾਪੁਰ: ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਾਏ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਬੀਜਾਪੁਰ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ 11 ਔਰਤਾਂ ਸਣੇ 31 ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਰਸੇਗੜ੍ਹ ਥਾਣਾ ਤਹਿਤ ਇੰਦਰਾਵਤੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਛੋਟੇ ਕਾਕਲੇਰ ਤੇ ਲੈਂਦੇਤ ਦੇ ਜੰਗਲ 'ਚ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਏਕੇ-47, ਐਸਐਲਆਰ, ਇੰਸਾਸ ਰਾਈਫਲ, ਰੋਲ ਗਨੇਡ ਲਾਂਚਰ ਸਮੇਤ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਧਮਾਕਾਯੋਜ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਗਾਰਡ (ਡੀਆਰਜੀ) ਦੇ ਹੋਲਦਾਰ ਨਰੇਸ਼ ਧਰੁਵ ਤੇ ਐਸਟੀਐਫ ਦੇ ਜਵਾਨ ਵਸਿਤ ਰਾਵਣੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਜਦਕਿ ਡੀਆਰਜੀ ਜਵਾਨ ਜੰਗੂ ਤੇਲਮ ਤੇ ਐਸਟੀਐਫ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਗੁਲਾਬ ਮੈਡਾਰੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਬੂਝਮਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਇੰਦਰਾਵਤੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਨਕਸਲੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2,799.08 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ 'ਚ ਫੈਲਿਆ ਇਹ ਖੇਤਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗਲ 'ਚ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਟੀਮ ਭੇਜੀ ਗਈ

ਸੀ। ਇਸ 'ਚ ਡੀਆਰਜੀ, ਐਸਟੀਐਫ ਤੇ ਬਸਤਰ ਫਾਈਟਰ ਦੇ ਲਗਪਗ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ

ਸਨ। ਮੰਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਟੀਮ ਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨਾਲ

ਮਾਰਚ 2026 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਕਸਲੀ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ: ਸ਼ਾਹ

ਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਰਹੇਗਾ

ਨਕਸਲ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬੀਜਾਪੁਰ 'ਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਕਸਲਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਚ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬਹਾਦਰ

ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਰਹੇਗਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਵਪੂਰਨ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ 2026 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਨਕਸਲਵਾਦ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਕਸਲੀ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਹਾਨੇ ਸੰਜੇ ਰਾਉਤ ਨੇ ਅੰਨਾ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ

ਮੁੰਬਈ: ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਯੂਬੀਟੀ) ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੰਜੇ ਰਾਉਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਰਾਉਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸ ਰ ਕ ਾ ਰ ਵਿਰੁੱਧ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਾਉਤ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰੇ ਕਿੱਥੇ ਸਨ? ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਹਾਰ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰੇ ਗਦਗਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਧਨ ਦੌਲਤ ਇੱਕੋ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਚੁੱਪੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਭੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਮਹਾਕੁੰਭ ਭਾਰਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ: ਦਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ

ਮਹਾਕੁੰਭ ਨਗਰ: ਸਨਾਤਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਮਹਾਕੁੰਭ 'ਚ ਜੁੜ ਰਹੀ ਆਸਥਾ ਦੇ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਨਾਲ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਵੀ ਜੁੜ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਨੇ ਗੰਗਾ, ਯਮੁਨਾ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ 'ਚ ਪੁੰਨ ਦੀ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਤੇ

ਸਮੇਂ ਸਵੇਰੇ 9.50 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲਗਪਗ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ 9.15 ਵਜੇ ਹੀ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 50 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜਲ 'ਚ ਫੁਲ ਮਾਲਾ ਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਅਰਪਿਤ ਕਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਅਰਘ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਇਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਈ ਡੁਬਕੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਤੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਵੈਦਿਕ ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਉੱਚਾਰਣ ਤੇ ਸ਼ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਗਮ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਸ਼ਤ, ਨੈਵੇਦਿਆ, ਫੁੱਲ, ਫਲ ਤੇ ਲਾਲ ਚੁੰਨੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਰਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਮਰੋਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਗਣੇਸ਼ ਕੇਸਰਵਾਨੀ ਨੇ ਨਗਰ ਦੀ ਚਾਬੀ ਸੌਂਪੀ। ਇੱਥੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ 'ਚ ਡੀਸੀਐੱਸ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਹੈਲੀਪੈਡ ਪਹੁੰਚੇ। ਫਿਰ ਕਾਰ 'ਚ ਅਰੈਲ ਘਾਟ ਵੀ.ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਜੇ.ਟੀ. ਆਏ ਤੇ ਕਰੂਜ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਮ ਗਏ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਡੈਕ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਇਬੇਰੀਆਈ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਣਾ ਖੁਆਇਆ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੇਅਰ ਗਣੇਸ਼ ਕੇਸਰਵਾਨੀ ਨੇ ਨਗਰ ਦੀ ਚਾਬੀ ਸੌਂਪੀ

ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, ਮਾਂ ਗੰਗਾ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ। ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਾਗਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਦਭੁੱਤ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।
ਰਾਜਪਾਲ ਆਨੰਦੀ ਬੇਨ ਪਟੇਲ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਆਦਿਤਿਆਨਾਥ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ . ਨਾਲ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੱਖਰੇ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਘਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਪੀਣ ਲਈ ਸਵੱਛ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਬਾਰੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਟਲ ਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਰਿਜੂਵੇਨੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਅਰਥਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਅਭੈ ਐੱਸ ਓਕਾ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਉੱਜਲ ਭਈਆਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ 'ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ' 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਨਹਿੰਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ

ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਈਕਲ ਟ੍ਰੈਕ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗੇਟ

ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾਣ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਨਹੀਂ।
ਜਸਟਿਸ ਅਭੈ ਐੱਸ ਓਕਾ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਉੱਜਲ ਭਈਆਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਐਸਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੂੰ 1 ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰੀ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ 5 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਆਏਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸਪਿਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਦ ਤੱਕ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਏ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ? ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੇਖੇਗਾ: ਮਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 35 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸਾਰੇ

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਕੀ ਹਨ।

ਅਜਿਹਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿਖਾਵਾਂਗੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਤੱਕ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੱਕ, ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, 50 ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਵੰਡਣ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਇਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਮਾਨ ਨੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਿਓ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਤਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਧ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਹੁਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਸਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦਾ ਮਾਡਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਬਕਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋਈਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭਇੱਕ ਕਲਿੱਕ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਣਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੌਂਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪਲਾਨ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਵੀਨੀਕਰਨ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਰਾਤ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੁਣ ਆਨਲਾਈਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ

ਭਲਾਈ ਫੰਡ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ, ਉਸਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਟਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਲਾਭ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਅਦਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟ <https://pblabour.gov.in> ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਿਫਰ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨਿਸ਼ੀਕਾਂਤ ਦੂਬੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਯੂਐੱਸਐੱਫ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤ ਪੇਸ਼ਿਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ ਦੂਬੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੂ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤ ਪੇਸ਼ਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਨੀਵੀਰ ਪਹਿਲ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਾਤੀਗਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਨਕਸਲਵਾਦ ਦੀ ਵੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ ਦੂਬੇ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ (ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਵਾਲ) ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਧਿਆ ਰੋਅ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਜੀਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਨੀ ਐਕਸਚੇਂਜਰ ਲੁੱਟਿਆ

ਜਲੰਧਰ: ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਤੇ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੁੱਟੇਰਾ ਗਰੇਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਲੁੱਟ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 3 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 135 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ 28,500 ਬਾਈ ਬਾਠ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੁੱਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੀਜਾ ਗੁਰਬਹਾਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਕਲਾ, ਗੁਰਬਹਾਰ ਦੇ ਸਾਲੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਾਸਰਪੁਰ ਤੇ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਰਸ਼ ਵਰਮਾ ਵਾਸੀ ਕੰਗ ਸਾਹਬੂ, ਜਲੰਧਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 5 ਫਰਵਰੀ 2025 ਨੂੰ ਮੋਤਾ ਨਗਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਨੋਜ ਸੈਨ ਨੇ ਬਾਣਾ 6 ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੈਸਟਰਨ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ

ਮਨੀਗ੍ਰਾਮ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 5 ਫਰਵਰੀ 2025 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਉਹ ਸਕੂਟਰੀ 'ਤੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰੀਨ ਪਾਰਕ ਨੇੜੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦਾਤਰ ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ 13.6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ, 28,500 ਬਾਈ ਬਾਠ ਤੇ ਇਕ ਆਈਫੋਨ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਸੰਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਏ.ਸੀ.ਪੀ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੀਆਈਏ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 13.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ, 28,500 ਬਾਈ ਬਾਠ, ਹਮਲੇ 'ਚ ਵਰਤੀ ਦਾਤਰ ਤੇ ਡੰਡੇ ਤੇ ਲੁੱਟ 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਬਾਈਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਪਰਤਿਆ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 2024 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਿਆ 'ਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆਇਆ। ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 2024 'ਚ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਗੁਰਬਹਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੋਸਤ ਹਰਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੁੱਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ਲੁੱਟ ਕਰ ਤਾਂ ਲਈ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਸੀਸੀਟੀਵੀ 'ਚ ਕੈਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਮਨੀ ਐਕਸਚੇਂਜਰ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਬਦਲਵਾ ਕੇ ਹਰਸ਼ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਨੋਜ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨੋਂ ਰਾਤ ਭਰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੁੱਟ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਫਿਰ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ।

ਡ੍ਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਬੂ

ਖਾਲੜਾ: ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਸਕਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡ੍ਰੋਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੈਰੋਇਨ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਲੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਰੋਇਨ ਸਣੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਅਭਿਮੰਨਿਊ ਰਾਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਣਾ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਵਾਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਸੋਨੀ ਪੁੱਤਰ ਲਹੌਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਬੱਬੂ ਪੁੱਤਰ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਡੱਲ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਗੱਲਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਲੋਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਡੱਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਪਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ 1 ਕਿੱਲੋ 22 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਬਾਈਕ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਦੋਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ।

ਵਧੇ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੁੱਝ ਮਹਾਂਪੁਰਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਰਾਇਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉੱਠਿਆ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੰਡਨ ਤੱਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਮੋਦ ਤਿਵਾਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਲ ਵਿਚ ਪੁਰਕ

ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਡਨ ਦੀ ਟਿਟਕਟ 24,000 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਚੇਨਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਲਈ ਟਿਕਟ 53,00 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਤੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਤੋਂ 51,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਗਦੀਪ ਧਨਖੜ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਨਾਇਡ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਿਆ, 'ਇਹ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

'ਮੇਲਾ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ' 22 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਮੇਲਾ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ 22 ਫਰਵਰੀ 2025 ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰ ਮੰਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਾਂਝੇ ਉਪਰਾਲੇ ਸਦਕਾ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮੀ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵੇਂ ਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ। ਮੇਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਿਆਂ ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਭੱਟੀ ਭਤੀਵਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰਫਾਰਮਿੰਗ ਰਾਈਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੁਆਉਣਾ, ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲਾ ਸਮੂਹ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੇਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਟੀਮ ਵਿਚ ਜਸਵੰਤ ਸੰਦੀਲਾ, ਪਾਲੀ

ਦੇਤਵਾਲੀਆ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੌਰਥ, ਬਲਬੀਰ ਮਾਨ, ਭੱਟੀ ਭਤੀਵਾਲਾ, ਬਿੱਟੂ ਖੰਨੇ ਵਾਲਾ, ਬੂਟਾ ਭਾਈ ਰੂਪਾ, ਬੱਬੂ ਬਰਾੜ, ਨਿੱਮਾ ਲੁਹਾਰਕੇ, ਗੁਰਦਿੰਦਰ ਕੈਂਡੇਵਾਲ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਜੀਤੀ ਅਤੇ ਭੰਗੂ ਫਲੋੜੇਵਾਲਾ ਦੇ ਨਾਮ ਜ਼ਿਕਾਰਯੋਗ ਹਨ।

ਗਾਇਕ ਗੀਤਕਾਰ ਪਾਲੀ ਦੇਤਵਾਲੀਆ, ਜਸਵੰਤ ਸੰਦੀਲਾ, ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ, ਹਾਕਮ ਬਖ਼ਤੜੀ ਵਾਲਾ, ਆਤਮਾ ਬੁੱਢੇਵਾਲੀਆ, ਬਲਬੀਰ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਵੀਤ ਬਲਜੀਤ, ਹੈਪੀ ਰਾਏਕੋਟੀ,

ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ, ਜਰਨੈਲ ਘੁਮਾਣ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉੱਘੇ ਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਭੱਟੀ ਭਤੀਵਾਲਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਟੀਮ ਅਮਨ ਫੁੱਲਾਂਵਾਲ, ਗਿੱਲ ਦੁੱਗਰੀ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਦਿਲਬਾਗ ਹੁੰਦਲ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਟੇਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਾ, ਬਿੱਟੂ ਖੰਨੇਵਾਲਾ, ਜਗਤਾਰ ਜੱਗੀ ਅਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ, ਸਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ, ਬਲਬੀਰ ਮਾਨ, ਜਰਨੈਲ ਘੁਮਾਣ ਅਤੇ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਆਏ ਨਿੱਘਾਰ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ

ਬਿੱਟੂ ਖੰਨੇਵਾਲਾ, ਫ਼ਤਹਿ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਬਿੰਦਰ ਨੱਥੂਮਾਜਰਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਹਰਪਾਲ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੰਡਿਆਰਾ, ਸ਼ਨੀ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰ ਰਾਣਵਾਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਨ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਾਇਕਾਂ, ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਵੀਡੀਓ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ, ਕਵੀਆਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਗਜ਼ਲਗੋਆਂ, ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ, ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਸ਼ਾਇਰਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੀਤਕਾਰ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਚਾਹ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤੋਗਾ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਅਮਨ ਫੁੱਲਾਂਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 'ਸੋਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਬਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ: ਜਮਹੂਰੀ ਫਰੰਟ

(ਬਿਊਰੋ): ਉਪਰੋਕਤ ਗ੍ਰੀਨ ਹੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਜਮਹੂਰੀ ਫਰੰਟ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏ.ਕੇ. ਮਲੇਰੀ ਅਤੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 'ਮੁਕਾਬਲੇ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 31 ਨਕਸਲੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 10 ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਟਕਰਾਅ ਨੰਗੇ ਅਨਿਆਂ ਅਤੇ ਘੋਰ ਨਾਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਚੋਂ ਉਪਜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਸਲੇ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜੰਗਲੀ-ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਨਵਰੀ 2024

ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਅੰਦਰ 'ਉਪਰੋਕਤ ਕਗਾਰ' ਤਹਿਤ ਬਸਤਰ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ'

ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗ਼ੈਰਅਦਾਲਤੀ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ

ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਲਸ਼ਕਰਾਂ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ 'ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ

ਮੋਹਰੇ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮਾਰਚ 2026 ਤੱਕ ਨਕਸਲਵਾਦ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨ' ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਬਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੂੰਜੀਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਅਸਲ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਦੇ ਜਲ-ਜੰਗਲ-ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਹੱਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੰਗਲੀ-ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਖਾਲੀ ਕਰਾ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੂੰਜੀਕਰਨ ਬੋਧਣ ਦੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਹਾਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਨਿਆਪਸੰਦ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਮੁਹਿੰਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ, ਡਰੋਨ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਕੈਂਪ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਕਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਈਆਂ ਜਾਣ; ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸੰਦ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੱਖੀ ਆਰਥਕ ਮਾਡਲ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਲ-ਜੰਗਲ-ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੱਕ ਤਸਲੀਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਨਤਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ/ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਕੁਚਲਣ ਅਤੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

-ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ: ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ 95010-25030, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਏ.ਕੇ.ਮਲੇਰੀ 98557-00310, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ 94634-74342

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

15 ਫਰਵਰੀ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਤਿੜਕ ਗਿਆ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਐਗਜ਼ਿਟ ਪੋਲ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੀ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 2011 ਵਿਚ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਰਾਮਲੀਲਾ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਦੋਲਨ' ਜਦੋਂ 26 ਨਵੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਸ ਬੱਝੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜੇਗਾ। ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸੁੱਖ ਸਾਧਨ ਤਿਆਗ ਕੇ, ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਲੁਭਾਉਣੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਭਰੀ ਨੈਤਿਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪਨਪਣ ਲੱਗੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਅਕਾਂਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਪਹਿਲਾਂ 49 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਤੇ ਫਿਰ 2015 ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਮ ਉੱਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਏਨੀ ਬੰਪਰ ਜਿੱਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਫੇਰ 2020 ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੰਪਰ ਜਿੱਤ ਨੇ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹੋਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2014, 2019 ਅਤੇ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਹਾਰ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਲੋਕਪ੍ਰੀਅਤਾ ਦੇ ਦਮ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਵੀ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਖੁਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਸੌਰਭ ਭਾਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਸੋਮਨਾਥ ਭਾਰਤੀ ਸਮੇਤ 'ਆਪ' ਦੇ ਦਿੱਗਜਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ 62 ਤੋਂ 22 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿਮਟ ਜਾਣਾ ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- ਕੀ ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਰ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਾਵੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜਸੀ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਛਵੀ ਵਿਗਾੜ ਲੈਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ 'ਸੁਪਰੀਮੋ ਕਲਚਰ' ਵਿਚ ਢਲੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਫਲ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਬਦਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਉੱਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲਾ ਜ਼ਾ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ 'ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਤਵ' ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ 'ਨਰਮ ਹਿੰਦੂਤਵ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਮਾਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 370, ਸਮਾਨ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਇੱਕ ਚੋਣ, ਜਾਤੀਗਤ ਜਨਗਣਨਾ ਆਦਿ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ?
- ਕੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਪਰਤੋਂ ਹੈ?

ਇਹ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤੇ ਗਹਿਰੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀ ਵੰਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਬੇਬਸੀ ਦੇ ਕੰਕਰ ਵਾਂਗ ਲਗਾਤਾਰ ਰੜਕਣ ਵਾਲੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਧੋ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਵੇਗੀ?

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਦੰਗਲ ਜਿੱਥੇ 'ਆਪ' ਲਈ ਉਸ ਦੀ 'ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਵਾਲ' ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਝਟਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਵਿਛੁੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਕਸਕ ਹੈ। ਇਹ ਘੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਰੋਜ਼ਨ ਦਿਮਾਗਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੰਗਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਾਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਫ਼ਤਬੰਦੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਭਰਮ ਪਾਲ ਲੈਣਾ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਲੁਭਾਉਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਾਂ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। 'ਆਪ' ਨੂੰ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚਿਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਕੇ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਬੇਰ ਮੁੜ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਓ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਸਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਹਠਧਰਮੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਵਤੀਰੇ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਮਹੂਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ੀਦ ਕੇ, ਲਹਿਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੁੰਨੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਅਸ਼ੂਤੋਸ਼, ਯੋਗੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ, ਮਿਆਂ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਕ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨਿਕੋਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਈ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ?

ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਤਿੜਕ ਚੁੱਕੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੰਕਲਪਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਲੋਟਸ ਦਾ ਕੰਮ ਲੋਟ

ਉਹ 'ਆਮ' ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਫਿਰ ਖਾਸ ਹੁੰਦਾ, ਗੱਦੀ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਮਿਲਣ ਜਦ ਨੋਟੂ ਯਾਰੋ। ਕੰਮ ਕੋਈ ਵੀ ਅੜਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ 'ਸਮ-ਦਾਮ-ਢੰਡ-ਭੇਦ' ਦੀ 'ਓਟ' ਯਾਰੋ। 'ਲਾਠੀ' ਜਿਹਦੇ ਹੱਥ 'ਮੱਝ' ਵੀ ਉਸੇ ਦੀ ਹੀ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਇਹ 'ਖੇਟ' ਯਾਰੋ। 'ਢੋਲ-ਢਮੱਕਾ' ਸੁਣ 'ਚੋਣ-ਪ੍ਰਚਾਰ' ਵਾਲਾ, ਬੱਝੀ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਵੋਟ ਯਾਰੋ। ਹਉਮੈਂ-ਆਕੜ ਨਾਲ ਭਰੀ 'ਇਮਾਨਦਾਰੀ', ਲਾ ਗਈ 'ਇੰਝੀਆ ਟੀਮ' ਨੂੰ ਚੋਟ ਯਾਰੋ। ਤਿੰਨ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਜਦ ਵੰਡ ਹੋਈਆਂ, ਕੰਮ 'ਲੋਟਸ' ਦਾ ਆ ਗਿਆ 'ਲੋਟ' ਯਾਰੋ।

ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਹਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਮਾਇਨੇ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ 70 ਵਿਚੋਂ 48 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਟੁੱਟਿਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ ਸਤੋਂਦਰ ਜੈਨ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਠ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਦੀ ਹਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਚੁਲਾਂ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ 10

ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਖੱਤੀ
ਈਮੇਲ: n4navkiran@gmail.com

ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਕੇ 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸੱਦ ਲਈ ਹੈ।

2013 ਦੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਬਦਲਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੀ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ 2015 ਅਤੇ 2020 ਦੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ 2022 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਖਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਤਲਬ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦਾ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਭਰਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂਪੀਏ-2 ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੀ 'ਆਪ' ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ 'ਜਨ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿਲ' ਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 'ਅਸੀਂ' ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਦਲਣ ਆਏ ਹਾਂ' ਜਿਹੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੈਂਡ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਕੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਗਿਆ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ 27 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਆਪ' ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ 'ਬਦਲਾਅ' ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮਾਡਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਹਕੀਕਤ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਕੁੱਝ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣੀ ਕਿ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਜਿਯਾਦਾ

ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਾਰਾਨਸੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਵੀ ਇਹੋ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ 'ਬਦਲਾਅ' ਵਾਲਾ ਨਾਅਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੀ ਰਿਹਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ 'ਸੱਤਾ' ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਫਿਰਕੂ ਪੱਤੇ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀਵਾਦ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਬਦਲ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੁਦ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੁੱਟ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਭੜਕਾਏ ਮਹੌਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਜੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਕੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਆਪ' ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵਖਰੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਅਤੇ 35ਏ ਮਨਸੂਖ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਦਰਜਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਆਏ ਜਦ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਲੰਘੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ 'ਇੰਝੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਲੰਘੀਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਅਲੱਗ ਚੋਣ ਲੜਣ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੱਖੀ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਫਤਵੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ 'ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਪਰ ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਿਧਾਂਤਕ ਲੜਾਈ ਲੜਣ ਦਾ ਠੋਸ ਅਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਉਹ ਦੌਰ ਹੈ ਜਦ ਜੀਐਸਟੀ ਤਹਿਤ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਤਰਲੇ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਤਾ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੈਂਚੀ ਫੇਰੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ੀਅਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੇਅਰਾਂ ਵਰਗੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੀ ਯੂਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ

ਹੋਵੇਗੀ ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ 'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਉੱਪਰ ਘਾਤਕ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 'ਆਪ' ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਪਰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉੱਪਰ ਇਸ ਕਦਰ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਕੋਈ 'ਸਿਆਸੀ ਬਦਲਾਅ' ਜਾਂ 'ਵਿਕਾਸ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ 'ਆਪ' ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਫੋਕੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਕੇ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੋਣਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ 'ਚ ਧੱਕਣ ਅਤੇ ਖੈਰਾਤਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੋਣਨਾ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਘੇਰ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣੀ ਹੈ।

'ਆਪ' ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦੀ 'ਸੱਤਾ' ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਕੇਂਦਰਕ੍ਰਿਤ ਰੁਝਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਉਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉੱਝ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਜਨਤਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ'। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਕਹਿ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਕਹਿ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉੱਪਰ ਪੂਰਾ ਉੱਤਰਦੇ ਹੋਏ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

'ਆਪ', ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਮਾਮ ਜਮਹੂਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਤੈਅਸੂਦਾ ਏਜੰਡੇ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਦਾ ਦਮ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਕੱਲਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਚੁਣਾਵੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਸੱਚ ਬਦਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝਾ ਮੰਚ ਉਸਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 104 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਮੁਜਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਨੜ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਨਾਲ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ' ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਸਲੂਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਡੀਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਹ ਬੁਠ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ-ਬੇੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਸਮਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। - ਸੰਪਾਦਕ

ਭੇਜਣ ਪਿੱਛੇ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ਾ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਚਾਹੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਹੈ ਉਸ ਅੱਗੇ ਅੜ ਸਕੇ। 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਤੈਅਸੁਦਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਭਏ ਹੋਏ ਮਾਹੌਲ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਭਾਰਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਨ, ਦਿੱਲੀ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਉੱਪਰ ਉਤਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਵੱਡਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਬਚਣ ਲਈ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਉੱਪਰ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ।

ਕਰਕੇ ਮਾਹੌਲ ਠੰਡਾ ਹੋਣ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੜ ਵੱਟ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ

ਫੈਡਰਲ, ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ 96.7 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 59.4 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਟੈਕਸ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ

ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਲ ਸਲਵਾਡੋਰ ਦੇ ਨਾਜ਼ਿਬ ਬੁਕੇਲੇ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਨਾਰਡੋ ਅਰਵੇਲੋ ਅਤੇ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਹੋਜ਼ੇ ਰੋਲ ਮੁਲਿਨੋ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਆਗੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਬੁਕੇਲੇ ਨੇ ਡੀਸ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਮੈਗਾ-ਜੇਲ੍ਹ' (2023 'ਚ ਉਸਾਰਿਆ ਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਕਨਫਾਈਨਮੈਂਟ ਸੈਂਟਰ) ਆਉਟਸੋਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਡੱਕੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ' ਆਖਿਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਖਰਚ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਨਾਮਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਲਿਨੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਪਨਾਮਾ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰੀ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਇਹ ਹਮਲਾ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਮੱਢਲਾ ਲਾਹ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਗੇ ਦਰਿਸ਼ਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਦਰਦਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਰੁਕੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਪਕ ਲੋਕ ਰਾਇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਧੌਂਸਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚੋਂ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਸਰੋਆਮ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਧੌਂਸ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਘੋਰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਏਜੰਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਸਟਿਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਤਿੰਨ ਪੰਨੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੀਮੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਉੱਪਰ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੀਤੀ 'ਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਦਬਦਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਨਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ, ਅਮਰੀਕੀ ਕਸਟਮਜ਼ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਪੀ. ਵੰਨ ਐਫ (ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਰਡਰ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜ ਕੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਸੀ) ਦੀ ਸਫ਼ਿਊਲਿੰਗ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਲਤਾ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਸਰਣਾਰਥੀ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟਾਂ ਰੱਦ ਦੇ ਐਲਾਨ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਖਰਸ਼ੇ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਘੋਰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਨ।

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵੀ ਜੰਗ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਟਰੰਪ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਹਿਦਨਾਮਿਆਂ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦ ਵੀ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਮਲਾਵਰ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁਲਕ ਦੇ ਏਅਰਪੋਰਟਾਂ ਉੱਪਰ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਿੱਕੇ ਜਹੇ ਮੁਲਕ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗੁਸਤਾਵੇ ਪੇਰੋਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਮੁਜਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦਿਆਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ (ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੁਸਤਾਵੇ ਸਰਕਾਰ ਸਖਤ ਟੈਰਿਫ਼ ਬੇਧੇ ਜਾਣ ਸਮੇਤ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਗਈ) ਪਰ ਮੌਦੀ ਜੋ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲੰਗੇਟੀਆ ਯਾਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹਿੰਮਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਬੇਹੁਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਸਕੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ਼ੈਰ-ਨਾਟੋ ਸੰਗੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਲਾਦੀਆ ਸੇਨਬੋਮ ਨੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਖਾਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਗਲਫ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ' ਕਰਨ ਦੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧੌਂਸਬਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਖ਼ਸਲਤ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਨ ਹਕੂਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਭ ਪਿਛਾਖਤੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਿਛਲੋਂ ਬਣਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਭਾਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਪੈਸੰਜਰ ਫਲਾਈਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਚੀਫ਼ ਮਿਸ਼ੇਲ ਬੈਂਕਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ-ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਨੜ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਂਦਿਆਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਸਹਿਤ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ 'ਫੌਜੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਦੂਰੀ ਵਾਲੀ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਫਲਾਈਟ ਹੈ'। ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ 40 ਘੰਟੇ ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਜਕੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਬੁਠ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਚੁਰਾਹੇ 'ਚ ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਕਿ 'ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ' ਬਣਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇੰਤਜ਼ਾਮਾਂ ਉੱਪਰ ਇਹ ਬੇਹੁਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਰੋੜ੍ਹਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਦੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਟਰੰਪ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ 'ਅਬ ਕੀ ਵਾਰ, ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉੱਥੇ ਸਥਾਪਤ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਚ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ' ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸਵਾ ਸੱਤ ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਧਤਾਧਤ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡੱਕੀ ਰੂਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਬੇਹੱਦ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ, ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਣ, ਕੁਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। 1996 ਦਾ ਮਾਲਟਾ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਾਂਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਨਵਰੀ 2022 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ -380 ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਠੰਡ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਗੁਜਰਾਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਜਾਂ 2023 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਾਰਟਰਡ ਫਲਾਈਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਅਜਿਹੇ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਉ ਕਾਂਡਾਂ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਫੋਕੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ

ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੂਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਿਖਾ ਕੇ ਇਸ ਗੇਮ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਾਫ਼ੀਆ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਸ਼ਰਮੀ 'ਬਦਲਾਅ' ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹਾ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜਿੱਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ! ਪਰ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ!

ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਹਮਲਾਵਰ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਹਰਕਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੁੰਗੋਤ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਜੰਗੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਕਰੂਰ ਖ਼ਸਲਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ, ਟਰੈਂਸ ਜੈਂਡਰ ਲੋਕਾਂ, ਅਬੋਰਸ਼ਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਬਣਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਘੋਰ ਨਸਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਸਟੇਟ ਅੰਦਰ ਇਹ ਰਵੱਈਏ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਨ ਪਰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਘੋਰ ਪਿਛਾਖਤੀ ਏਜੰਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੇ ਕਰੂਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਗੁਨਾਹ' ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਰੂਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਿਰਪੱਖ ਟੈਕਸ ਨੀਤੀ ਸੰਸਥਾ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਗੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ 2022 'ਚ

ਗਿਆ। ਇੰਝ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ' ਬੇਹੱਦ ਸਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਚ ਗਿਣਨਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟਰੰਪ ਲਈ ਇਹ ਨਸਲੀ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉੱਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਧੌਂਸ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਧਮਕਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੇ ਡੀਪੋਰਟ ਕੀਤੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ' ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਦੇ ਬਦਨਾਮ ਤਸੀਹਾ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਰੱਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਡਿਫੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਨਜ਼ਵੇਲਾ ਦੇ ਡੀਪੋਰਟ ਕੀਤੇ 10 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ 4 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਲਾਈਟ ਵਿਚ ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਖਾਤੀ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੈਂਪ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਪਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੈਂਪ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੀਐਨਐਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਕਤ ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਕੈਂਪ ਦੀ 200 ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਟਰੰਪ ਦਾ ਟੀਚਾ ਉੱਥੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਸੂਬਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਪਰ ਇਕ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਆਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਧਨ ਦਾ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਜਾੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਡਿਫੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ, ਪਰ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ' ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤੀ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਰਸੂਖ਼ ਨਾਲ ਮਨਾ ਕੇ, ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ 'ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ' ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ!

ਸਾਲ 2017 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ, 2022 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਵੋਟਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਵੋਟਰਾਂ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇੜੀ ਬਹੁਤ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੱਲ ਇਥੇ ਵੀ ਰੁਕੀ ਨਾ, ਕਹਾਣੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰੇ ਲੱਗੀ, ਜਦੋਂ 2024 ਦੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਵੀ ਬਚਾਈਆਂ ਨਾ ਜਾ ਸਕੀਆਂ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

ਫੋਨ: 403-681-8689

ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਰਾਜਸੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਡੀਫੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਡੀਫੈਂਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਹੋਈ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪੈਰ ਗੱਡਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਰੂਆਤ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਿਸਤ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਹ ਦੋਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ? ਇਹ ਸਰਬ-ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਅੰਦਰ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਅਹਿਮ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਜਿਉਂਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਹਿਮ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਸਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨੰਗੀ ਚਿੱਟੀ ਪ੍ਰਵਚਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਮਵਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਚਾਉਣ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੇ ਹੀ ਰਾਹ ਹਨ: 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਫੁਲਾ ਸਿੰਘ ਬਣ ਕੇ ਜੱਸ ਖੱਟਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗੂੰ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਾ ਕੇ ਪੰਥਕ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚੋਂ ਬੇਅਬਰੂ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਹੈ'। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਸੱਜਣ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਣ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਰਾਹ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਫੈਸਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਹੈ। ਚੈਨਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੋਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇਮਾਣਸਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਹਰ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੂਜੀ-ਤੀਜੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਦੁਹਰਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਈ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਇਸ ਉਪਰ ਬੀਸੈਸ ਹੀ ਲਿਖਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਰਹੇ। ਦੂਸਰਾ ਅਹਿਮ ਫੰਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਹੱਥ 2 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੁਣਾਉਣਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇਖਲਾਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਕਮਨਾਮਾ-ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੰਨ-

ਪਿਛਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ 1925 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਹੱਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਭਾਏ ਰੋਲ; ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਕਥਿਤ ਸੈਕੂਲਰ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲੇਖ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ; ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਉਸਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਬੜੇ ਡਰਾਮਾਈ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 2024 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਰਧ-ਗਿਰਧ ਹੋਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਰੋਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਕਰਾਉਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਖਲਾਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਉਹ ਹੁਣ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਆਗੂ ਪਸਚਾਤਪ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਲੱਗੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਸੋਦਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਜਸਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਖੇ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਾਪਿਸ ਲਏ 'ਫਖਰ-ਏ-ਕੌਮ' ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਾ ਕੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੱਜਣ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੱਸਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਾਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਾਦਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਬਣਾਈ 7 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਸਲਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤਚੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅੰਦਰ ਨਾ ਕਦੇ ਏਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਅਨੇਕ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਹਨ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਏਕਤਾ ਕਰਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਗੂ, ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ਰੂਆਤ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ-ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਵਚਨੀ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਜੇਕਰ ਰਤਾ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਏਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਏਕਤਾ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1969 ਦੀਆਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰ ਗਈ ਤਾਂ ਨਿਜਲਿਨਗੱਪਾ, ਕਾਮਰੇਜ਼, ਅਤੁਲਿਆ ਘੋਸ਼ ਵਰਗੇ ਸਿਡੀਕੇਟ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਈ। ਸਾਲ 1971-72 ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਤੇ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੇਵਲ 2-3 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਦਜ਼ਨ ਹੋ ਗਏ। ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅੰਦੋਲਨ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੇ 1975 ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ, 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਨਾਗਲੈਂਡ ਤੱਕ ਉਸਦਾ

ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ। 1978 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾਨੰਦ ਰੈਡੀ, ਵਾਈ ਬੀ ਚੌਹਾਨ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕੱਦਾਵਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਮੁੜ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰੀਆ ਰੰਜਨਦਾਸ ਮੁਣਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ 'ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਗਵਾਹ' ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗਣੇਸ਼ 26 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਨੂੰ ਸਿਰਮੌਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਅ ਜੀ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਜੋਕੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜਿਹਾਦੀ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੇਹਦਿਆਂ, ਕੀ ਇਹ ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ 'ਪਵਿੱਤਰ ਆਇਤਾਂ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, 'ਸ਼ੈਤਾਨ' ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, 'ਅੱਲਾ ਖੈਰ' ਕਰੇ! ਆਓ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਮੂਨੇ ਦੇਖੀਏ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਰ ਨੂੰ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ' ਉਪਰ 29 ਅਗਸਤ, 2024 ਨੂੰ 'ਪਾਲਿਟਿਕਸ 'ਚ ਭੁਚਾਲ' ਕਰ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ; ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੇਠ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਹੈ। ਚੈਨਲ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਬੜੀ ਚੁਸਤ ਚਾਲ ਚੱਲਦਿਆਂ, ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਰ ਨੂੰ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ'। ਸ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਥਕ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਲਾ ਦੱਸਿਓ, ਪੰਥਕ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਇੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕੋਰੜੇ ਵੀ ਵੱਜੇ, ਗਲਾਂ 'ਚ ਤਖਤੀਆਂ ਵੀ ਪਈਆਂ, ਬਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਗਿਓ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ: ਪੁਰਾਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਲੋਂ, ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਜ ਵਾਂਗੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਛੇਵੀਂ ਕਲਾਜ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ 16 ਅਕਤੂਬਰ, 2024 ਨੂੰ 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ' 'ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰਾ ਵੇਖੋ; 'ਬਲਡਰ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਨੁਕਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿੱਲ', 'ਹੋਏਗਾ ਆਦੇਸ਼, ਅਸਤੀਫਾ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ', ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਨਾਟਕੀ ਸੀਨ ਵਿਚ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਗ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਟਕੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਨਾਟਕ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੀਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ 'ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰੂਹ ਕੁਰਲਾ ਰਹੀ ਸੀ', ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਮੌਝੇ ਹੋਏ ਗੋਦਬਾਜ਼ ਵਾਂਗ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਗੁਗਲੀ ਸੁੱਟਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: 'ਕੀ ਇਸ ਅਸਤੀਫੇ ਨੇ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ'? ਅੱਗੋਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਫੌਰਮ ਵਿਚ ਆਏ ਬੈਟਸਮੈਨ ਵਾਂਗੂੰ ਗੁਗਲੀ 'ਤੇ ਛੱਕਾ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: 'ਇਸਨੂੰ ਸੰਕਟ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ

ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਹਿਰ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਟੈਂਕਾਂ ਜਾਂ ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੌਮਾਂ ਸਹਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਟੈਕਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੌਮਾਂ ਕਦੇ ਉਠ ਹੀ ਨੀ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ 2 ਦਸੰਬਰ, 2024 ਨੂੰ 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ' 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਇਸ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਹੈਡਿੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ: 'ਮੁੱਕਿਆ ਦੌਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਿਆਸਤ ਦਾ', 'ਇੱਕ-ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੈ ਫੈਸਲਾ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦਾ'। ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜਲਵਾ ਮੈਂ 1979 ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਤਖਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਮੁੜ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ 20-25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਰੋਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਹੈਡਿੰਗ ਦੋਖੋ: 'ਉਡਾਤਾ ਹੁਕਮ ਹਵਾ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਸੰਸਥਾ ਦਾ', ਲਾਹ 'ਤੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਅਣਖੀ ਆਗੂ ਨੇ', 'ਪਾਤੀ ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਨੂੰ; ਖੇਡਤਾ ਮਾਸਟਰ ਸਟਰੋਕ', 'ਦਿਖਾਤੀ ਥਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ', 'ਪਾਤੀ ਗੁਗਲੀ, ਕਰਤੇ ਕਲੀਨ ਬੋਲਡ ਘਾਗ ਪਲੇਅਰ ਗੇਮ ਦੇ' ਆਦਿ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 25 ਨਵੰਬਰ, 2024 ਦੀ; 'ਚੌਅ ਸਖਤ; ਹੋਣਗੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮੇਤ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਲੀਡਰ; ਕਰਨਗੇ ਇੱਕਸ਼ਾਵ ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਰੰਧਾਵਾ ਸਵਾਲ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਭੱਟੀ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: 'ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਕੜਜੱਫੇ ਵਿਚੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਪਾਲੇ 'ਚ ਖੜ ਗਏ ਹਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਮੇਤ ਸਭ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਪਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਜੋ 1996 ਤੋਂ ਆਨਵਰਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਨੁਭਵੀ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੇ ਆਦਿ ਦੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾ ਸੂਰ ਤੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੇੜੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇੱਕੋ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਰਬਉਚ ਹੈ, ਬਖਸ਼ਿਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਪੰਥਕ ਧਿਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਕੀ ਅਕਾਲੀ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਬਰੀ ਏਕਤਾ ਕਦੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਹ ਬੜੇ ਸੁਝਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਨਸ਼ਵਰ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਅੰਦਰ ਏਨੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਵੀ ਇਖਲਾਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਾਨੀ-ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣੇ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਜਸੀ ਸੰਕਟ ਮੌਕੇ ਉਚੀ ਸੂਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅੰਦਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾ ਕਰਨ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਗਲਤ ਪਿਰਤ ਪਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪ੍ਰੋ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਧਰਮ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈਨਰੀ ਦੂਜੇ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ, 'ਆਰਕ ਵਿਸ਼ਵ ਆਫ ਕੈਟਰਬਰੀ', ਥਾਮਸ ਬੈਕਟ ਵਿਚਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ 1163 ਤੋਂ 1170 ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਖੀਰੀ ਸਿੱਟੇ ਕਿਤੇ ਭਿਆਨਕ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਹੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਝੋਰਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਤਨੇ ਸਿਆਣੇ ਨਿਕਲੇ ਨਹੀਂ। ਅਖੀਰ 'ਚ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਮਿਸੀਸਾਗਾਂ ਨੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਉਹਲੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਰਾਜਸੀ ਖੇਲ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਲਿਖੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੜੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਹੋਈ?

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿੱਪਾ-ਪੋਚੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ; ਜਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਸਰਬਉਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਬੇ-ਪਾਹਿਰਿਆ' ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ 'ਗੱਡਕੇਬਾਜ਼ੀ' ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈਣ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਭਾਈ ਬਚਿਤਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਯੋਧੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪੈਣ ਵਰਗੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਘੇ, ਦਬੰਗ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਾਲਵਿਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਲਹਿਜੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਣੋਂ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਡ ਖੇਡ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇ ਲੋਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 5-5 ਸਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮਾਤੀਆਂ-ਚੰਗੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ 1994 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਜਬਰੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਵਕਤ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਨ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਏਕਤਾ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਚੱਲੀ ਸੀ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੂ ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਪੁਲਾਘ-ਇੱਕ ਉਮੀਦ' ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵੀ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੁਣਨਯੋਗ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਵਚਨੀ ਵੰਨਗੀ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਦੇਖੋ: 'ਭੰਨਿਆ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਗੁੜ; ਚੱਕ 'ਤੇ ਪਰਦੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ' ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ, ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵੀਡੀਓ ਹੈ: 'ਲਾਗੂ ਹੋਏਗਾ, ਹੁਕਮ ਸੁਪਰੀਮ ਸੰਸਥਾ ਦਾ, ਹੱਥ ਲਿਆ ਕੰਟਰੋਲ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ'। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਹ ਬੜੇ ਭੋਲੇ ਜਿਹੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: '2 ਦਸੰਬਰ ਵਾਲੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਫੁਲਾ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ; ਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ'। ਅੱਗੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਵਾਲੇ ਮਾਖਿਓ ਮਿੱਠੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ, ਆਪਣੀ ਸੁੱਚੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: 'ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੁੱਚੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਚੋਣ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ'।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਬਾਗੀ ਯਤਨ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਗੂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਕੋਲੋਂ ਆਪ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬੱਜਰ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਸਬੰਧੀ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤੋਂ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਰਜਨ ਕੁ ਸਾਬਕਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਪ੍ਰੋ. ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਰਜਨੀਸ਼ ਵਾਂਗ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਤੀਫ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਨੀਰਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਰਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਭੱਟੀ ਦੀਆਂ ਇਸੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ 'ਆਰਬਾਈਡ ਵਰਲਡ ਚੈਨਲ' 'ਤੇ 'ਕਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ', 'ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰੋਧ', 'ਗੁਰਬਾਣੀ 'ਚ ਮਨੁਵਾਦ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਨਿਵਾਰਨ' ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਸੰਜੀਦਾ ਵੀਡੀਓ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹ ਉਚੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਣੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ' ਉਪਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿੱਥੋਂ ਲੋਹੜੇ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਉਚੀ ਸੁਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਮੁਹਾਵਰੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ 5-6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਹੇ-ਜਲਾਲ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ: 'ਇਹ ਖਤਗਧਾਰੀ ਟੋਲਾ, ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਦਹੀਂ ਨਾਲ ਮੇਥੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰੋਠੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਆ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹੀਨਿਆਂਬੱਧੀ ਇੱਕੋ ਸਾਹੇ ਘਰਾਟ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦਿਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਹਾਸਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਕਾਲੀ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਲੇਟੇ ਪਏ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸਿੱਖ ਵੇਟਰਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਅੰਦਰ ਚੌਫਾਲ ਢੱਠੇ ਪਏ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਦੂ-ਹੋ-ਦੂ ਮਿੱਧਦੇ ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਕਹਿਰੀ ਲਗਦੇ ਹਨ! ਸਾਡੇ ਇਸ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਂਦੀ ਪ੍ਰੋ. ਜਵਾਲ ਹਰਾਰੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਨੈਕਸਸ' ਆਈ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਜੰਗਬਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਗਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਹੱਥੇ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਤੇ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਇਹ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਕਦੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਗੇ?

ਪਰ ਕਾਮਰੇਡ ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂੰ ਦਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਲੰਗਰ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਤ ਹੁਕਮਨਾਮੇ' ਬਾਰੇ ਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਸੰਗਤ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਵ', ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਤਾ ਚੱਲ ਸਕੇ ਕਿ ਪੰਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਕਦਰਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ 'ਕੂੜਾਨਾਮੇ' ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਲਾਈਨਾਂ ਹਨ: 'ਮੁਕਤਸਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ; 'ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ'। ਪਰ ਮੈਂ ਦੋਨਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ। ਲੰਗਰ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਜਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਤਖਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਦਵੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਚਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਔਕਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿਰਮੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। (ਪੰਨਾ-79)

ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪੰਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ: 'ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1925 ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣਦੀ ਹੈ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ। ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਆਪ ਤਨਖਾਹੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਣ ਕਰਨ, ਤਨਖਾਹੀਆ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਠਹਿਰਾ ਕੇ 'ਤਨਖਾਹੀਆ' ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ 'ਟਾਡਾ' ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀ ਐਲਾਨ ਕੇ ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ

ਤੱਕ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਕੋਰਟ 'ਚ ਸਾਬਿਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ'। ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਖਲਾਕੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਪੰਨੂੰ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਕੋਈ ਸੁਝਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਟਰ ਗਏ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਧੜੇ ਤਾਂ ਛੱਡੋ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋਰੋ-ਜਬਰੀ ਸੁਲਾਹ-ਸਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਸਾਡੇ ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਨੁਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਅਜਿਹੀ ਏਕਤਾ ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਹੱਢਣਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 30-40 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਏਕਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹਸਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ? ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਡੀਆ ਮਹਾਰਾਜੀਆਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਿਰ-ਖਪਾਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਕਿਤੇ ਸਕਾਰਾਥ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਭ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ? ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਸ ਚੋਣ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ਜਿੱਥੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਗੱਲ ਛੱਡੀ ਸੀ, ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਦੋਂ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ?

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸਿਰਮੋਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿਰਮੋਰ ਹਨ? ਅੱਜ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਹੈ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਕੇ ਪੰਥ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਉਸ ਸਰਬਉਚ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਰਬਉਚ ਹੋਣ ਦਾ ਤਸੱਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਦਿਆਨਦਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ

ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਜਾਂ ਨਾ ਮਿਲਦੀ? ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣਾ, ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਵੇਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੰਨੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਅਜੇ ਹੋਰ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭਲਾ ਹੋਰ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਸੀਟਣ ਨਾਲ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ? ਕੀ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਹੈ?

ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਉਪਰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੋਸ਼, ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬ

ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹਿਦ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਜਾਂ ਕੇਰਲਾ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਰਾਜਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਧਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਛੁੱਪੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਉਂਜ ਵੀ ਬਾਦਲਕੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ 8 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਘਟਿਆ ਹੈ? ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 1990-91 ਵਿਚ ਚੀਨੀਆਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਪੱਖੋਂ ਹਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2000 ਤੱਕ ਅਗਲੇ 8 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਓ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਪਨੇਸਾਜ਼ ਮਾਰਕੇਬਾਜ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਇਆ; ਜ਼ਬਤ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਦੁਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੇ ਗਣ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਨਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 5 ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਮਰੇਡ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ?

ਲੇਖ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟ-ਘੱਟ 2 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ 'ਹਟਣਗੇ ਪਿਛਾਂਹ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਉਭਰੇ ਨਵੇਂ ਕੋਣ, ਐਨ ਸੱਤਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ' ਹੇਠਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਵੀਡੀਓ ਯੂ-ਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ' 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖਣ। ਹੋਸਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਪੂਰਾ ਸੁਆਦ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੇਂਦ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ, 'ਕੀ ਜਥੇਦਾਰ, ਸੁਖਬੀਰ ਅਤੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨ ਲੈਣਗੇ-ਕੀ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 2 ਦਸੰਬਰ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਬੇਮਾਇਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ'। ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਟੀ ਹੋਈ ਗੇਂਦ 'ਤੇ ਚੌਕਾ-ਛੱਕਾ ਲਗਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਉਹ ਝੱਟ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: 'ਮੈਂ ਇਹੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਨਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਢੱਠਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਵਾਪਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਰਬਉਚਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੀ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ'। ਪ੍ਰੋ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟੀ ਆਪਣੀ ਨਪੀ-ਤੁਲੀ ਸੰਜਮੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਮੋੜਵਾਂ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਿਰਫ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਜਵਾਬ-ਤਲਬੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਕੀ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਮਨਮਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਚੈਕ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਖਲਾਕੀ ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ? ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਬੱਝਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਇੱਕਦਮ ਆਪਣੀ ਸੰਜਮੀ ਧਰਤਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡਦਿਆਂ, ਪੁੱਠੀ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰਦਿਆਂ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਰ ਜਾ ਡਿਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ, ਕਿੱਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੋਰਾਬੰਦੀ

ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਾ ਜਾਣ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਗਲੀ ਪਿੱਚ 'ਤੇ ਗੇਂਦਾਂ ਦੀ ਬੁਝਾੜ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਇਸਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ 'ਗੁਗਲੀ ਕਲਾ' ਦੀ ਕਰਤਾਰੀ ਪੁਤਿਭਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬੋਝੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੂਰੇ ਜਾਹੇ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੋਝੀ ਜਿਹੀ ਕਾਮਰੇਡੀ ਲਾਗ ਵਾਲੇ ਚੰਚਲ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ. ਬੇਦੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਖਤਰਨਾਕ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਾਫ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿੱਡੋਂ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1978 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ' ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ? ਜੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੁਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਬੈਲੋਸ ਅਪਰੇਚ ਨਾਲ ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਹਵਾ 'ਚ ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਘੁੰਮਾ-ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੇਡ ਕਦੀ ਤਿਆਗਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਇਸ ਸਾਰੀ ਬਹਿਸ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਚੰਚਲ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ' ਚੈਨਲ ਉਪਰ ਆਖਰ 11 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ 'ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਥੀ' 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਨਿਮਰ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਠਾਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਮੁੱਲਵਾਨ ਪ੍ਰਵਚਨ ਨੂੰ ਇਸੇ ਦਿਨ 'ਪੰਜਾਬ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ' ਉਪਰ 'ਚੱਕ ਕੇ ਲਿਹਾਜ਼; ਛੇੜਤਾ ਯੁੱਧ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੀ ਵੀਡੀਓ ਅੰਦਰ ਸ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬੇਸਿਰ ਪੈਰ, ਭੜਕਾਊ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।

ਕੀ ਉਪਰਲੀ ਸਾਰੀ ਬਹਿਸ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ: 'ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਵਿਚੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈ ਕੇ, ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਦੂਜੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਆਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮਗਰ ਕਿਉਂ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋ ਗਏ ਨਹੀਂ?'

ਅੰਤਿਕਾ: 'ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ' ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੀ ਯਾਦ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅੰਦਰ ਸੂਲ ਵਾਂਗੂੰ ਪੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਸਕਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਡਮ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਤਾਂ ਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਗਲਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ '84 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਲੜੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਦੁਖਾਂਤਕ ਸਿਖਰ ਵੱਲ ਧੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸੁਪਨੇਸਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੁਗਲੀਬਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸ਼ੌਕ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਸਮਾਪਤ)

ਕਾਸ਼! ਮਿਟ ਜਾਵਣ ਇਹ ਲੀਕਾਂ

ਲੀਕਾਂ ਸਾਡੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ। ਲੀਕਾਂ ਦਾ ਕੋਹਾ ਧੁੰਦੂਕਾਰਾ, ਕੋਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਸਾਰ। ਕੁਝ ਸਿੰਧੀਆਂ, ਕੁਝ ਵਿੰਗੀਆਂ, ਕੁਝ ਗੋਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟੁੱਟਵੀਆਂ। ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ।

ਮਸਤਕ ਤੇ ਉਕਰੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਰਮ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਕਰਮ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ, ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਰਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ। ਬਹੁਤ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਉਹ ਹੱਥ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਕਰਮ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਡਭਾਗੀ ਉਹ ਹੱਥ ਜੋ ਕਰਮਹੀਣਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਤਰਜ਼ੀਹਾਂ ਬਣਦੇ।

ਕਈ ਵਾਰ ਮੱਥੇ ਤੇ ਉਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਈਰਖਾ, ਘ੍ਰਿਣਾ, ਨਫ਼ਰਤ, ਗੁੱਸਾ, ਅਵੱਗਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਮਰਨ-ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਬਣਦੀਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਸਾਝਾਂ ਵਿਚ ਤਿੜਕਣ ਅਤੇ ਚੀਸ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਮੱਥੇ ਦਾ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦਾ ਧੁੰਧਲਕਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੀ ਮਾਨਵੀ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਾ ਉਦਮ।

ਮੱਥੇ ਦੀ ਕੋਹੀ ਕਿਸਮਤ ਕਿ ਉਹ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧਰਾਤਲ 'ਤੇ ਉਪਜਾਉਂਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਝਰੜੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੰਢਾਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਕਸ਼, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਸੁਖ, ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੱਚ-ਕੱਚ, ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੇ ਤਲਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਮਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੋਗੇ ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ?

ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਰਟਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਸਿਰਤ, ਸਾਧਨਾ, ਸਖ਼ਤ, ਮਿਹਨਤ, ਸੁਪਨਸਾਜੀ ਦਾ ਸੱਚ ਅਤੇ ਮੁੜਕੇ ਦੇ ਮੋੜੀ। ਇਹ ਮੁੜਕੇ ਦੀ ਮਹਿਕ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਮਹਿਕਾਉਂਦੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮੁੱਚ ਨੂੰ ਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਦੀ।

ਅੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੱਟੀਆਂ ਬਿਆਈਆਂ 'ਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਕੀਤੇ ਸਫ਼ਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਹੱਲ ਵਾਹੁੰਦਿਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬੀਜੀ ਆਸ, ਡੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਆਲਾਂ 'ਚ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿੱਧਣ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼।

ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧ 'ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਰੁਦਨ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਭਿਉਂ ਦਿੰਦਾ;

ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਲੀਕਾਂ ਤਾਂ ਉਲੀਕਦੀ ਹੋਣੀ। ਖੜਕ ਸੁਣ ਬੂਹੇ ਵੰਨੀ ਪੈਰ ਧਰੀਕਦੀ ਹੋਣੀ। ਮੈਥੋਂ ਹੀ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਮੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਉਂਜ ਤਾਂ ਹਰ ਪਲ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਹੋਣੀ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਬੰਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਕਈ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁੰਦਾ-ਵਾਹੁੰਦਾ ਖੁਦ ਵੀ ਇਕ ਲੀਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ;

ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਨਾਲ ਹੀ ਲੀਕਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਦੀ ਲੀਕਾਂ ਮੇਰੇ ਸੋਚ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਉਕਰੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਧਰਤ ਤੇ ਵਾਹੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ। ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪਿੰਡ। ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਘਰ ਉੱਗਦੇ। ਘਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਦਲਾਨ, ਵਿਹੜਾ, ਰਸੋਈ, ਗੁਜਲਖਾਨਾ, ਕੋਠੜੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਤਕਸੀਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਬੰਦੇ ਦੀ ਕੋਹੀ ਫਿਤਰਤ ਕਿ ਉਹ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁਣ ਵਿਚ ਲੀਨ। ਕਦੇ ਉਹ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦੇਣਾ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਵਾਹੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਹੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਉੱਚ-ਨੀਚ ਅਤੇ ਵਰਨ-ਵੰਡ ਦੀ ਉਪਜ। ਮੰਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠਣਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਸਲੀ ਧਰਮ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚਲੀ ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ

ਵਿਚ ਕੋਹੀਆਂ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੀਆਂ ਕਿ ਬੰਦਾ ਹਿੰਦੂ, ਈਸਾਈ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਬੋਧੀ, ਜੈਨੀ ਰੂਪਾਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਬੰਦਾ, ਬੰਦਾ ਹੀ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਬੰਦਾ, ਬੰਦਾ ਬਣੇਗਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਖੁਦ ਵੀ ਪੁੱਛਦਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬੰਦਾ ਕਿਧਰ ਗਿਆ? ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਨੇ ਨਿਗਲ ਲਿਆ ਜਾਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ 'ਚ ਉਧਲ ਗਿਆ।

ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਘਰ 'ਚ ਲੀਕਾਂ ਉਗਦੀਆਂ ਤਾਂ ਘਰ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਮਕਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਬਾਪ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਮ ਬਾਅਦ ਹਾਬੜੀ ਔਲਾਦ ਵੱਲੋਂ ਜਦ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿਚ ਉਗਿਆ ਹਉਕਾ ਕਈ ਫ਼ਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ।

ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਚ ਪਾਈ ਚਾਨਣ-ਲੀਕ ਅੰਬਰ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਚੀਰ ਪਾਉਂਦੀ, ਅਸਮਾਨ ਤੜਫਦਾ। ਪਰ ਅੰਬਰ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਫਾੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਨਣ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਕੋਣ ਵੰਡ ਸਕਦਾ। ਚਾਨਣ ਕਦੇ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਪਾਣੀ ਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹ ਲਓ, ਸਭ ਹੀ ਮਿਟ ਜਾਣੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ- ਹਿੰਦੂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ। ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋਇਆ।

ਬੰਦਾ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਫਿਰ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ-ਵੰਡਾਈ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹੜੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ। ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਮ ਹੁੰਦੇ ਨਾ ਕਿ ਹੱਦਬੰਦੀ।

ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਰਮ ਹੀ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੋ ਅਤੇ ਲੀਕਾਂ ਮਿਟਾਓ। ਪਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਲੀਕਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿਓ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਲਕੀਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਅਮਿੱਟ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਅਮਿੱਟ ਲੀਕਾਂ ਹੀ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਭਾਈਚਾਰਾ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਆਖਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ।

ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਗੀਆਂ ਇਹ ਕੋਹੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਲੀਕਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦਾ ਹਾਲਾਤ, ਮਜ਼ਾਜ਼, ਵਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਢਾਦ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਲੀਕ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ। ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੀਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਓਹਲੇ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ।

ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਇੰਜ ਵੀ ਹੁੰਦਾ; ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲੀਕਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਬੰਦਾ। ਹਰ ਦਮ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੀ ਜਾਣਾ ਬੰਦੇ ਦਾ ਹੀ ਧੰਦਾ ਲੀਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਪੱਛਿਆ ਬਣਿਆ ਦਰਦ-ਵੰਡ। ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹ ਸੰਤਾਪੇ ਤੇ ਵਿਚ ਗਲੇ ਦੇ ਫੰਦਾ।

ਕਦੇ ਲੀਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁੰਦਰ ਅਕਾਰਾਂ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਬਿੰਬਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਨਾ। ਕਦੇ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਰੋੜ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਹਾਵਣੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਉਕਰਨਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ। ਕਲਾਕਾਰ ਤਾਂ ਲੀਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਕੈਨਵਸ ਤੇ ਸ਼ਾਖਸ਼ਾਤ, ਸੁਹਜ ਅਤੇ ਸੰਗਮਰਮਰੀ ਸੂਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੇ।

ਕਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਲੋਂ ਕੰਧ ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਬਚਪਨੀ ਲੀਕਾਂ 'ਚੋਂ ਬਚਪਨੀ ਨਕਸ਼ ਚਿਤਾਰਨੇ। ਬੀਤਿਆ ਸਮਾਂ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਹਦੀ ਨੂੰ ਕਿਆਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਘਰ ਦੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਅਣਭੋਲਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਕੋਲਿਆਂ, ਪੈਨਸਿਲ ਜਾਂ ਪੈਨ ਨਾਲ ਮਨਪਸੰਦ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ, ਬਹਿਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ।

ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਨਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਕੰਧ ਤੇ ਮਾਰੀਆਂ ਲੀਕਾਂ, ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਬਿਹਬਲ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾੱਘ, ਪਲੰਘ ਨੂੰ ਸੇਜ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਣਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ, ਗਲਵੱਕੜੀ ਵਿਚਲੇ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਦੀ ਲੋਚਾ, ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਜੋਏ ਸੰਦਲੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ, ਹਾਣੀ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਸੋਕ ਵਿਚ ਪਿਘਲ ਜਾਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਅਤੇ ਜਿਸਮਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ 'ਚ ਮਦਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਤਲਬ ਹੁੰਦੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਜਦ ਲੀਕਾਂ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਡੀਕ ਖਤਮ ਅਤੇ ਆਸ ਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਰੂਹ ਦੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਜਿੰਦ ਅਪੂਰਨ ਤੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਵਿਰਲਾਂ ਤੇ ਵਿੱਥਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ, ਤਰੇਤਾਂ ਤੇ ਤੰਗ-ਦਿਲੀਆਂ ਦੀ ਅਧਾਰ-ਸਿਲਾ ਅਤੇ ਸੁਖਨ ਤੇ ਸਕੂਨ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਵੀ ਵਣਜ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਝੀੜ ਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਚਾਨਣ-ਲੀਕ ਕਮਰੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਰ ਹੀ ਹਲਚਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੀ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਇਹ ਚਾਨਣ ਦਾ ਛੇਕ ਹੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰੀਵ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਰਕੇ ਰੂਹ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਬੀਜਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਂਦਾ।

ਲੀਕਾਂ ਸਿਰਫ ਲੜਾਉਂਦੀਆਂ, ਮਰਵਾਉਂਦੀਆਂ, ਮਾਤਮ

ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਵਿਛਾਉਂਦੀਆਂ, ਸਿਵੇਂ ਮਘਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬਰਾਂ ਉਗਾਉਂਦੀਆਂ। ਲੀਕਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖਤਾ ਹੀ ਦਰਅਸਲ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਅਹਿਦ ਹੁੰਦਾ।

ਲੀਕਾਂ ਸਿੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪਾਟ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੰਜਲਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਸਪਸ਼ਟ। ਟੇਢੀਆਂ-ਮੋਢੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੰਜਲਾਂ ਵਲ-ਵਲਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਕੋਹਾ ਵਕਤ ਕਿ ਲੀਕਾਂ ਹੀ ਲੀਕਾਂ ਅਤੇ ਲੀਕਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ। ਲੀਕਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਵਣਜਦੀਆਂ ਤਾਅ-ਉਮਰਾ ਖੱਲ ਖੁਆਰੀ। ਲੀਕਾਂ ਸੂਲਾਂ ਤੇ ਸੂਲੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਲਈ ਸਲੀਬ, ਪਰ ਤਖ਼ਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਦਾ ਕਰਦੇ ਲੀਕਾਂ ਦੀ ਅਸਵਾਰੀ। ਲੀਕਾਂ ਰੂਹ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਉਗੇ ਹੋਏ ਖੱਡੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਝਾਂ ਦੀ ਉਜੜੀ ਬਸਤੀ ਵੱਸਦੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀ। ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਅਜਬ ਵਤੀਰੇ ਕੋਹਾ ਜੱਗ ਭਰਮਾਇਆ, ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਕਰਦੇ ਕਬਰ-ਉਸਾਰੀ। ਲੀਕਾਂ ਲੀਕਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਆਖੇ ਪਰ ਖੁਦ ਵੀ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੋ, ਲੀਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਖੱਟਿਆ ਖਾਂਦੇ ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰੀ। ਲੋਕਾਂ ਵੇ ਹੁਣ ਲੀਕਾਂ ਮੇਟਣ ਲਈ ਖੁਦ ਹੀ ਉਠਣਾ ਪੈਣਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਪੀੜਾਂ ਝੰਬੀ ਧਰਤ ਤੇ ਆਓ ਸੁਖਨ ਦੀ ਵਾਰੀ।

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਲੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੀ ਹੈ? 'ਕੇਰਾਂ ਸੋਚਣਾ, ਸਮਝਣਾ, ਪਹਿਚਾਨਣਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਸੋਚ ਕਿਵਾਤ ਖੁੱਲ ਜਾਣਗੇ। ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ। ਇਹੀ ਨਾਸਮਝੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜੋਖਮ, ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਦਰਦ ਬਣ ਕੇ ਕਹਿਰਵਾਨ ਹੁੰਦੀ। ਲੀਕਾਂ ਵਿਚਲੀ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਸਰੋਕਾਰ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਨੋਵੇਗ ਅਤੇ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਕਿਹੜੀ ਸੋਚ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਅਹਿਮ। ਦਰਅਸਲ ਲੀਕਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ ਇਹੀ ਸੱਚ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੈ ਅਜੋਕਾ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਇਹੀ ਉਸ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀ। ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਹਰਦਮ ਲੀਕਾਂ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਕਾਹਲ।

ਲੀਕਾਂ ਦਾ ਕਸਬ ਹੀ ਵੰਡਣਾ। ਪਰ ਇਹ ਲੀਕਾਂ ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਸਕਦੀਆਂ ਵਗੇ ਪਾਣੀ, ਰੁਮਕਦੀ ਹਵਾ, ਉੱਡਦੇ ਬੱਦਲ, ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਅੰਬਰ, ਸੂਰਜ, ਚੰਨ ਤੇ ਤਾਰੇ। ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਸਕਦੀਆਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼, ਬੰਦਿਆਈ ਤੇ ਭਲਿਆਈ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼, ਅਬਲਾ ਦੀ ਗੂਕ, ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਦਰਦ-ਕਹਾਣੀ, ਕੁਹਰਾਮ ਦੀ ਕੂਕ, ਭੁੱਖੇ ਤੇ ਨੰਗੇ ਢਿੱਡਾਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ, ਅੱਲੇ ਫੱਟਾਂ ਦੀ ਚੀਸ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਝ, ਭਰਾਤਰੀ ਭਾਵ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਖਜ਼ਾਨੇ, ਸ਼ਾਇਰਾਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਰੂਹੀ ਰਮਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪਨਪਦੀ ਅੰਤਰੀਵੀ ਖਿੱਚ।

‘ਖੁਸ਼ੀ’

ਕਲਾਕਾਰ ਲੋਕ ਕਾਦਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਵਾਜੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਤੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ। ਤੁਰਕੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ, ਓਹਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸਤ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾ, ਜੀਹਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੋਵੇ, 'ਖੁਸ਼ੀ'। ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੋਸਤ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਈ, ਇੱਕ ਉਮਰ-ਦੌਰਾਜ਼ ਤੀਵੀਂ ਆਦਮੀ, ਇੱਕ ਟੁੱਟੇ-ਫੁੱਟੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਨੇ, ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ। ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਤੇ ਸਕੂਨ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਏ ਕਿ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਵਿਚ ਨੇ ਓਹ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਈ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਜਿਹਾ ਕੁੱਤਾ, ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੋਦ 'ਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੇਲਾਗ, ਨਿਰਲੇਪ। ਪਲੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਵਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਏ, ਜੀਹਨੂੰ ਦੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬੈਲੇਂਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਏ। ਛੱਤ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਟਪਕ ਰਿਹਾ ਏ, ਪਰ ਏਸ ਛੱਤ ਹੇਠ ਪਏ ਹੋਏ ਏਹ ਰੱਬ ਦੇ ਜੀਅ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਨੇ, ਕਾਦਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇੱਕ-ਮਿੱਕ, ਘਿਓ-ਖਿਚੜੀ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਸਰਾਬੋਰ ਪਿਆਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਅਮਰ ਹੋ ਗਈ। 'ਖੁਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਪਣੇ ਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੀ ਏਸ ਤਸਵੀਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਏਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਮ ਦਾ ਪੰਛੀ ਫਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ, ਬਲਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੱਖੇ ਤੋਂ ਅੱਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸਕੂਨ, ਸੁਕਰਾਨੇ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਾ ਛੱਡਣਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਏ।

ਧੰਨ ਨੇ ਓਹ ਲੋਕ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾਤ ਨਾਸੁਕਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏ, ਜੋ ਝੋਨੇ ਦੇ ਓਸ ਬੂਟੇ ਵਰਗੇ ਨੇ ਜੋ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ 'ਹਾਇ ਤ੍ਰਿਹਾਇਆ' ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦਾ ਏ।

ਏਹ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਾਂ ਮੈਂ, ਤੇਰੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨਾਨਕ। ਬਣ ਜਾਏ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ, ਏਹ ਦਸਤੂਰ ਨਾਨਕ।

-ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਰਕ ਭੋਗਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਦਸ਼ਾ

ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਫਾਂਸੀ ਅਹਾਤੇ ਤੋਂ ਯੇਰਵੜਾ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਇੱਕ ਵਰ੍ਹਾ' ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਨੁਵਾਦਕ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਝਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ ਹਨ। ਦੇ ਸੋ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਕੀਮਤ 300 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ 'ਚ ਫਸਾਏ ਸਿਰਮੌਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ/ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 2018 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ ਯੇਰਵੜਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਅਹਾਤੇ 'ਚ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ

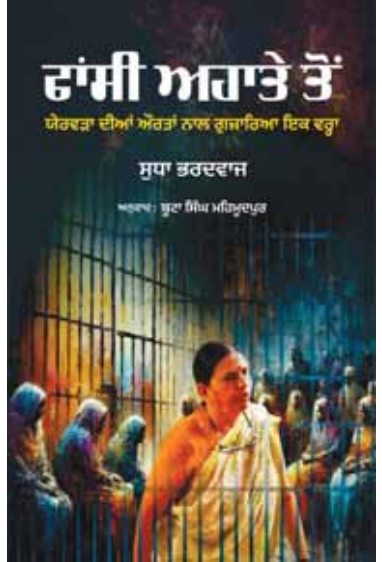
ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਕੋਲ ਗਈ, ਤਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਠੁਕਰਾਈ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰ ਭਾਰਤੀ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਭੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ ਟਾਢੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਫਾਰਮ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਸੂਧਾ ਸ਼ਾਇਦ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸਕਰਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਚਨਬੱਧਤਾ, ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਵੀ, ਜਿਹੜੀ ਮੁਸਕਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਉਸਦੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਯੇਰਵੜਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਪੁਣੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਈਕਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

'ਮੇਰਾ ਜਨਮ 1 ਨਵੰਬਰ 1961 ਨੂੰ ਬੋਸਟਨ (ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ.) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਰੰਗਾਨਾਥ ਭਾਰਤਦਾਜ਼, ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟਰੇਟ ਫੈਲੋ ਸਨ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਅਣਵਿਉਂਤਿਆ ਬੱਚਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਖਰਚਣ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਬੁਝੜ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਜਨਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਾਲ ਕੁ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਮੇਰੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਇੱਕ ਰੂਸੀ ਆਵਾਸੀ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗਰੇਗੋਰੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ।' (ਪੰਨਾ 5)

-ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਕਸਲੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ 16 ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ/ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੀਵਾਰ ਜੰਗ ਛੇੜਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਰੂਸੀ ਜੋੜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

ਐਂਟੋਨੀਓ ਗੁਮਸੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗੀ, ਪਿਛੇ ਸਫਾ ਨੇ ਕੈਂਬ੍ਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਕਲਾਸਿਕ ਕਿਤਾਬ, 'ਕਮੇਡਿਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ' ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੂਧਾ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਕੈਂਬ੍ਰਿਜ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਤਾਬ 'ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ' ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਇਕਨਾਮਿਕ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਪਲੈਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਹਾਣਾ ਬਚਪਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਸਖਤ ਮਾਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਸਕੂਲ, ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਘੜਿਆ। ਉਹ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਕਾਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਕਰਨ ਗਈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਰਕਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੈਂਪਸ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1982 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅਣ-ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂ ਸ਼ੰਕਰ ਗੁਹਾ ਨਿਯੋਗੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਚਲੀ ਗਈ। ਗੁਹਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਾਣ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਨ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਡਾ. ਬਿਨਾਇਕ ਸੇਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਵਿਭਾਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਇਥੇ ਰਹੇ, ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਗਰੀਬ ਖਾਣ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਆਖਰਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਾਪਸ ਆਈ। ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ, ਅਰੁਣ ਫਰੇਰਾ ਅਤੇ ਵਰਨੋਨ ਗੋਨਸਾਲਵਿਸ ਸਮੇਤ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਯੇਰਵੜਾ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

76 ਛੋਟੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਜਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਸਕੈਚਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਭੋਜਨ, ਜਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰੀ ਟਾਈਲਰ ਦੀ ਕਲਾਸਿਕ, ਮਾਈ ਡੇਜ਼ ਇਨ ਐਨ ਇੰਡੀਅਨ ਜੇਲ੍ਹ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੰਨੜ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸਨੇਹਲਤਾ ਰੈਡੀ ਦੀ ਡਾਇਰੀ, ਜਿਸਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਅੰਜੁਮ ਹਬੀਬ ਦਾ ਕੈਦੀ ਨੰਬਰ 100: 'ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਰਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ,' ਆਦਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਮਕਾਲੀ ਕੈਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਸਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੈ, 'ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿਓ- 'ਹਾਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਉਤਾਰ ਦਿਓ,' 'ਸਕੂਟ,' 'ਆਪਣੇ ਵਾਲ ਖੋਲ੍ਹੋ'।

ਪੀਆਈਟੀਏ, ਅਨੈਤਿਕ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪੰਜ ਨੇਪਾਲੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦੀ ਦਲਿਤ ਨਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਾਠਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਾਠੀ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲੀ ਸਮੂਹ ਅਕਸਰ ਝਗੜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਜਵਾਨ, ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਔਰਤ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਚੁਟਕਲੇ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਬਿੰਬਕ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ

ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕਨ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਐਂਜੇਲਾ ਡੇਵਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਵਲੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾਖੁਸ਼ ਔਰਤਾਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ!

ਯੇਰਵੜਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਚ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਨੇ ਪੇਕਸੋ (ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਿਲਡਰਨ ਫਰਾਮ ਸੈਕਸੁਅਲ ਆਫੈਂਸ ਐਕਟ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਮਹਿਲਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਦਬਾਅ ਹੇਠ, ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਲਿਖਦੀ ਹੈ, 'ਇਹ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਆਹ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ... ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਰਗੀ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।'

ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਾਰਕੁਨ-ਵਕੀਲ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜੀਵਨ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। 2021 ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਅ ਹੋਈ, ਉਹ ਯੇਰਵੜਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੀ ਹੈ, 'ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਯੇਰਵੜਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੌਸਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਪਾਣੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ, ਪੱਖੇ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸੀਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਦ ਹਵਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨਾ ਤੁਸੀਂ 'ਬਾਹਰ' ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਇੱਕ ਰੁੱਤ ਤੋਂ ਅਗਲੀਰੁੱਤ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕੁਝ ਪੈਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਜੇਲ੍ਹ ਨੋਟਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।'

ਡਾ. ਤਜਿੰਦਰ ਵਿਰਲੀ
ਫੋਨ: 94647-97400

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕਲਾਮੱਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਮਿਜ਼ਾਜੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਰਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਦਿਨ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਕਿ 'ਅਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਆਸਵੰਦ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਜੀਣਾ, ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਲੜਨਾ ਅਤੇ ਹੱਸਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਿਕਾ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: 'ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਘੱਬ ਕੇ, ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਂਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਵੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਿਆ ਸੇਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਵੱਡੇ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ' ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ 76 ਸਕੈਚਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਕੁਨ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਫਾਂਸੀ ਯਾਰਡ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਉਹ ਦੋਹਰਾ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ-ਕਰਤਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਦੀ ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ-ਭੋਜਨ, ਜਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਹਿਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਤੇ ਬਿਆਨਣਾ ਇੱਕ ਜਟਿਲ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ।

1980 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੂਧਾ ਭਾਰਤਦਾਜ਼ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਕਾਨਪੁਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਦਿੱਲੀ (ਆਪ) ਕਿਉਂ ਹਾਰੀ

'ਆਪ' ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਈ ਹੈ? ਜਿਸ ਚਮਤਕਾਰ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਚਮਤਕਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਉਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਜਿਸ ਉਜਲੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਉਸ ਉਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਐਤਕਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ
ਫੋਨ: 98158-02070

ਗੱਲ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਗੁਰੂ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੇ

ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ 27 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸੱਤਾ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਕਹੇ ਹਨ, 'ਆਪ ਸਰਾਬ ਨੀਤੀ ਤੇ ਪੈਸੇ ਕਾਰਨ ਡੁੱਬੀ ਹੈ।'

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸਾਡਾ ਸੁਥਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ 'ਚ ਤਿਆਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਾਬ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਆਏ ਪੈਸੇ 'ਚ 'ਆਪ' ਡੁੱਬ ਗਈ ਸੀ। 'ਆਪ' ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਕਲੰਕਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 'ਆਪ' ਇਸ ਲਈ ਹਾਰੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਤੇ ਗਲਤ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲ ਪਈ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਰਿਚਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੈਕਟ ਵੰਡੇ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਿਲਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਮਨ ਬਦਲੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਖੁਦ ਚੋਣ ਮੈਚਾਂ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2500 ਰੁਪਏ, 500 ਰੁਪਏ 'ਚ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਅਤੇ ਅੱਟਲ ਕੰਟੀਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ 5 ਰੁਪਏ 'ਚ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਆਮ ਬਜਟ ਵਿੱਚ 12 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ 12 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਫ੍ਰੀ ਛੇਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ 8ਵੇਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਆਯੋਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਪਰ ਕਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ 'ਆਪ' ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ।

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸਾਡ-ਸੁਥਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬੋਝਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਇਹ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਚੱਲਿਆ ਵੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਲਦਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ 'ਆਪ' ਇਸੇ ਦਲਦਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਬੈਠੇ ਕੱਦਵਾਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ

'ਆਪ' ਦੇ ਸਰਵੇ-ਸਰਵਾ ਹੋ ਬੈਠੇ, ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦਲਾਂ ਵਾਂਗਰ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਦਾ ਪਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਆਪ' ਦੇ ਆਗੂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਘੁਟਾਲੇ, ਸੀਐਸ ਮਹਿਲ ਘੁਟਾਲਿਆਂ 'ਚ ਫਸ ਗਏ। 2024 'ਚ ਦੋਸ਼ ਵਿਆਪੀ 'ਇੰਡੀਆ ਗੱਠਜੋੜ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਵੀ 'ਆਪ' ਨੇ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਡੱਫਲੀ ਵਜਾਈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਭਿਆਲੀ ਨਾ ਪਾ ਕੇ, ਇਕੱਲਿਆਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਕੱਲਿਆਂ ਚੋਣ ਲੜੀ। ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਵਧਣ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਚਾਅ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਉਹ 13 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 17 'ਤੇ)

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਫੀਨਾ ਦੇ 'ਤੁਰ' ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹਦੇ ਸਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਖਿਆਲ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇ ਨੜੇਏ ਪਿੰਡੇ ਸੱਜਣਾ-ਸਨੇਹੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ! ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਨਾਮਵਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਟਰੱਸਟੀ ਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੰਗੀਆਂ-ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੀ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ-ਮਾਤਰ!

ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਕਾਮਰੇਡ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਪਾਸਲਾ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖ ਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਸਲਾ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਫੁਸਫੁਸਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰੀ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਇਕ ਅਜਬ ਦ੍ਰਿਸ਼। ਏਸੇ ਵੇਲੇ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਇਕ ਰੇੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਦੇਹ ਲੈ ਕੇ, ਉਹਦੇ 'ਵਾਰਸ' ਆਣ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਹ ਗਿਣਤੀ

ਭੁੱਲ ਜਾਏਗਾ ਕੱਲ੍ਹ-ਪਰਸੋਂ ਤੱਕ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਰੇਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ, ਫਿਰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪੂਰਨੇ ਪਾਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਦਿਲਚਸਪ ਕਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਦਿਲਚਸਪ ਕਿੱਸੇ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 647-535-1539
ਵਟਸਐਪ-98726-02296

ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਛੇ ਸਨ। ਇਕ ਔਰਤ ਤੇ ਪੰਜ ਬੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਪੱਚਵੀਂ ਪੰਗ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੱਜ-ਭਲਕ ਇਹ ਪਰਵਾਸੀ ਵੀਰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ! ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਭਾਈਬੰਦ ਸਨ। ਜਾਣ ਵਾਲਾ 'ਖੁਸ਼ ਕਿਸਮਤ' ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਨਾਲ 'ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ' ਤੋਂ ਦੋ ਵੱਧ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਰੇੜ੍ਹੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਪੱਥਰ

ਬਣੀ ਖਲੋਤੀ ਔਰਤ ਦਾ ਉਹ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ? -ਕੋਈ ਰੋਣ-ਧੋਣ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਪਾਠ-ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ, ਦੇਹ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕੱਪੜਾ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਮੇਲਾ ਕੰਬਲ ਦੇਹ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰਤ ਰੇੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਫੱਟਾ ਲਾਹਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਸਿੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅੱਗ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਬੜੇ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ। ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।

-ਮੇਰਾ ਹਾਉਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਫੀਨਾ ਪਿੰਡੇ ਆਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਝੋਰਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। 'ਪਰਵਾਸ' ਵਿਚ 'ਖੱਟੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ' ਆਏ ਇਸ ਕਾਮੇ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਨ ਨੂੰ ਡੰਗ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਮੁਢਲੇ ਪਰਵਾਸੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵੀਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਚੇਤੇ ਵਿਚ ਸਥਿਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਏ। ਭਲਾ ਮੇਰਾ ਉਹ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ? ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਭਾਵਕ ਹਾਂ? ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਕਤਾ ਦਾ 'ਵਿਖਾਲਾ' ਕਰ ਕੇ ਦੰਭ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ? - ਪਰ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ! ਭੁੱਲ ਜਾਏਗਾ ਕੱਲ੍ਹ ਪਰਸੋਂ ਤੱਕ। ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਰੋਜ਼ ਤੇ ਝੱਟ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ!

'ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ-ਇਹ ਸਾਡੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਪ੍ਰਗਰਿਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਹੀਂ'

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਿਆ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਭੂਸਰ ਕੇ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। 104 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਨੂੜ ਕੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਤੂੜ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਪਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪੋਰਟ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਗੱਲ ਨਮੋਸ਼ੀਜਨਕ ਢੰਗ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਰਿਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀ

ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ
ਫੋਨ: 98766-55055

ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧੀ। ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਜਦ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 'ਮਾਂ ਧਰਤੀਏ ਤੇਰੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰ, 'ਉੱਤਰੇ' ਵਾਂਗ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਦੇ। ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਤੇ ਪੈਰੀਂ ਬੇੜੀਆਂ, ਕੰਨੀਂ ਸ਼ੋਰ ਨੇ ਤਾਅਨਿਆਂ ਦੇ। ਗਾਨਿਆਂ ਉਮਰੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ, ਝਾਂਜਰ ਬਰੇਸੇ ਬੇੜੀਆਂ ਪੈਰੀਂ। ਪਰਾਇਆਂ ਹੱਥੋਂ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ, ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਦੇ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਜਾਂ ਘੁਸ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਸਕੇ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੱਕ ਹਰ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮਾਰੇ, ਫਰਜ਼ੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਲੁੱਟੇ, ਡੰਕੀ-ਰੂਟਾਂ 'ਚ ਜੰਗਲੀ ਮਾਫੀਆ ਦੁਆਰਾ ਲੁੱਟੇ-ਕੁੱਟੇ, ਅੱਧ-ਭੁੱਖੇ, ਮੀਲਾਂ-ਬੋਧੀ ਜੰਗਲੀ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ 4-4 ਦਿਨ ਪੈਦਲ ਤੁਰ-ਤੁਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਪੜੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਜਰਮ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾੜੇ, ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 'ਡਿਟੈਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰਾਂ' ਵਿਚ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਨੂੜ ਕੇ, 40 ਘੰਟੇ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਹਿੱਲਣ ਵੀ ਨਾ ਦੇ ਕੇ, ਬਾਥਰੂਮ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਵੀ ਹੱਥ-ਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਮਿਲਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੱਥੀਂ ਹੀ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ, ਅਤਿਅੰਤ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਦੁਖਦਾਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਸਮਝਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 'ਸਟੈਚੂ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ' ਉੱਪਰ ਬੜਾ ਨਾਜ਼ ਕਰਦੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਕਾਰਨ ਇਸ 'ਸਟੈਚੂ' ਦੀ ਉੱਚੀ ਉੱਠੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸਰਮਸਾਰ ਹੋਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਬੱਝੇ ਘਿਸਰ-ਘਿਸਰ, ਪੈਰ ਘਸੀਟ-ਘਸੀਟ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੱਲ ਸਿਰਕਦੇ ਮਰਦ-ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ

ਉੱਪਰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਫਲੈਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਦਿਲ ਵਲੂੰਧਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ 'ਪ੍ਰਗਰਿਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ' (ਏਲੀਅਨਜ਼) ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਰੂਹ ਕੰਬਾ ਦਿੰਦੇ! (ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 'ਏਲੀਅਨਜ਼' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਅਮਾਨਵੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਜਿਹੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ)। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਦਿਉ-ਕੱਦ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜਿਆ। ਕਮਰਸ਼ੀਲ ਉਡਾਣ ਜਾਂ ਚਾਰਟਰਡ ਫਲਾਈਟ ਸਮਤੀ ਪੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜਿਆ। ਭਲਾ ਕਿਉਂ? ਆਪਣਾ ਸ਼ਕਤੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅੰਦਰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ (ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸੀ)। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕੁੱਲ 18000 ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 487 ਹੋਰ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚੋਂ 298 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਸੱਤ ਲੱਖ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਬਿਨ-ਕਾਗਜ਼-ਪੱਤਰੇ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸੈਂਟਰਲ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਐਲ ਸੈਲਵੇਡੋਰ ਅਤੇ ਗੋਇਟੇਮਾਲਾ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ! ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬੇ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਉੱਪਰੰਤ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਦੇ ਦਸਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਉੱਪਰ ਤਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧੜਾ-ਧੜ ਫੜੇ-ਫੜੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਕੈਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ, 104 ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਤਾਂ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਕੇ ਹੰਝੂਆਂ 'ਚ ਰਲ ਗਏ। ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਵਕ ਦਾ ਲੰਗੋਟੀਆ ਯਾਰ ਹੈ। ਦੋਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਲੈ ਜਾਓ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹਫਤਾ ਉਡੀਕਣਾ ਵੀ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਚਲੇ ਉਸ ਦਾ 'ਪਰਮ-ਮਿੱਤਰ'

12-13 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਹੀ ਰਿਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਗਲਗੀਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਚਰਚਾ ਉੱਪਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਯਾਰੋ, 'ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ, ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ', 'ਨਮਸਤੇ ਟਰੰਪ' ਦੇ ਜੈ ਘੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਦੇ ਗੁਣਗਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਯਾਰ-ਬੇਲੀ' ਲਈ ਐਨਾ ਕੁ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਇਸ ਕੱਚ-ਸੱਚ ਨੂੰ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਗਿਣੀ-ਮਿੱਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਹਾਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬਦਨਾਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਫੋਕਸ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਉੱਪਰ ਹੀ ਰਹੇ। ਵਰਨਾ 33-33 ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਾਂ 30 ਹੀ ਸਨ। ਜਹਾਜ਼ ਗੁਜਰਾਤ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ? ਚਲੋ! ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡੋ, ਅਸੂਲਨ ਜਹਾਜ਼ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਰੌਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਰੌਲਾ ਪੈਣ ਤੋਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਬੱਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਭਾਰਿਆ। ਕਈ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਂਸਦਾਂ ਨੇ ਹੱਥ-ਕੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸੰਸਦ ਬਾਹਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਰੋਸ-ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕਣੀ ਪਈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਉੱਪਰੰਤ ਦਿਤੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 2009 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5 ਫਰਵਰੀ 2025 ਤਕ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗਿਣਤੀ ਦਸੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 15,668 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਸੰਨ 2009 ਇਸ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ 2012 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਖਤ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਪਿੜ-ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਦਬਦਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨੇ ਇੰਨਾ ਕੁ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਭਲਾ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਪੁਛੋ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 3 ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦੌਰਾ ਜਨਵਰੀ

'ਚ ਸੀ। ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ 104 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਸੀ? ਜਾਂ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ? ਬਸ ਜੈਸ਼ਕਰ ਜੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗੋਗਾ ਹੀ ਗਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 3 ਨੇਤਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ (ਪਹਿਲੇ ਦੋ 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ)। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਔਰਤਾਂ, ਮਰਦਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ

ਦੇ ਖਤਰੇ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ, ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਠੱਗ-ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਭਲਾ ਉਹ ਪਲਟਵਾਂ-ਪਰਵਾਸ ('ਰਿਵਰਸ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ') ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਕਸਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਧਰੇ ਆਹ 'ਟਰੰਪਗੀਰੀ' ਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਵਾਸ ਨਹੀਂ? ਮੌਲਾ ਖੈਰ ਕਰੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਸ ਰਹੇ 50 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਧਰ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ 'ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼' ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲੰਮਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਨਮੋਸ਼ੀਜਨਕ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਕਈ ਸਬਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਸਬਕ ਤਾਂ ਇਹੀ ਮਿਲਦੇ ਕਿ ਜੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਓ। ਦੂਸਰਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਹੁਣ ਓਥੇ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿੰਨਿਆਂ ਉੱਪਰ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕਦੀ ਹੋਵੇ? ਤੀਸਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਰਖਣ ਤਾਂ ਬੋਲੋਤੇ ਪਰਵਾਸ ਜਾਂ ਭੁੱਡ-ਚਾਲੀ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣੀ ਪਵੇ। ਇਹ ਠੱਲ੍ਹ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਵਿਕ ਬੋਲ-ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ, ਇਸ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁਕਦੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟੈਲੇਂਟ/ਲਿਆਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਆਪਣੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਲਾਲ ਫੀਤਾਸ਼ਾਹੀ/ਬਾਬੂਗੀਰੀ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਗੋੜੀਮਾਰ ਚਲਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿਰਿਓਂ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੋਣ। ਠੱਗ-ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਸੰਕੇਤਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਠੱਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿਛੇ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੱਗਾਂ ਦਾ ਨੌਟਵਰਕ ਦਿੱਲੀ, ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣਗੇ, ਬਾਕੀ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨੇ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਗੁਨਹਗਾਰ ਬਣਾਂਗੇ। ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ: 'ਤੂੰ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਕੀ ਬਾਤ ਨਾ ਕਰ, ਯੇਹ ਬੜਾ ਕਾਰਵਾਂ ਕੈਸੇ ਲੂਟਾ ਹਮੇਂ ਰਹਿਜ਼ਨੇ ਸੇ ਗਰਜ਼ ਨਹੀਂ, ਤੇਰੀ ਰਹਿਬਰੀ ਕਾ ਸਵਾਲ ਹੈ'।

ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ 13 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 45 ਦਿਨ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕੁੰਭ ਮੇਲੇ ਦਾ ਖੂਬ ਧੂਮ-ਧੜੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਲਾ ਗੰਗਾ, ਜਮਨਾ ਅਤੇ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਦਿਨ ਬਿਕਰਮੀ ਸੰਮਤ ਅਤੇ ਜੋਤਿਸ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਵੰਨ-ਸਵੰਨੇ ਸਾਧੂਆਂ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ, ਸੰਤਾਂ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਖੂਬ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਹੈ। ਪਾਪ 'ਤੇ ਪਾਪ ਧੋਤੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੁੰਭ-ਪੁਰਬਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 'ਚ ਵਿਚਰਦੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਲਿੰਗ ਆਦਿ ਦੀ ਅਨੋਕਤਾ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਏ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਖੂਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੇਰ ਅੜਚਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਭਗਦਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਹਰ ਵਾਰੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਾਂਕੁੰਭ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੁੰਭ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਸੂਰਜ, ਚੰਦ, ਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਸਪਤੀ ਗ੍ਰਹਿ 144 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੇਧ ਵਿਚ ਹਨ। ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਸਭਿਅਤਾਵਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ ਵਸੀਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਜਲ-ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਕੋਈ ਅਲੋਕਾਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਤੀਰਥ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਗਦੇ ਚਾਰ ਕੁੰਭ ਮੇਲੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ: ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ, ਹਰਿਦਵਾਰ, ਨਾਸਿਕ ਅਤੇ ਉਜੈਨ। ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਦਾ ਦੂਜੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕੁੰਭ ਲੱਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉੱਜੈਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੀ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਖੂਬ ਕਿਰਪਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੰਭਾਂ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਰਧ-ਕੁੰਭ ਵੀ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ

ਹਨ। ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੁੰਭ ਮੇਲੇ ਦੇ ਅੰਗੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵਾਂ ਤੇ ਦੈਂਤਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਰਿਤਕਿਆ ਤਾਂ ਨਿਕਲੇ ਚੌਦਾਂ ਰਤਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਕੁੰਭ ਚੁੱਕੀ ਧਨਵੰਤਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਧਨਵੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਕੁੰਭ ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਇੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਜਯੰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਏਗਾ। ਦੈਂਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ੁਕਰ ਨੂੰ ਕੁੰਭ ਖੋਹਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੈਂਤਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ 12 ਦਿਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਘੋਰ ਯੁੱਧ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਡਿਗ ਪਈਆਂ। ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਬੂੰਦਾਂ ਡਿਗੀਆਂ, ਉਥੇ ਉਥੇ ਹਰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੁੰਭ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਨੋਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਲਾ ਕੁੰਭ ਚੁੱਕੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਕਿਰ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕੁੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਥੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੰਭ ਦਾ ਅਸਧਾਰਨ ਮਹੱਤਵ ਬ੍ਰਹਿਸਪਤੀ ਦੇ ਕੁੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਮੇਖ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੁੰਭ ਦੌਰਾਨ ਡੁਬਕੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। 'ਗੰਗਾ ਜਠੁ ਗੋਦਾਵਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁੰਭਿ ਜਠੁ ਕੇਦਾਰ ਨ੍ਰਾਈਐ ਗੋਮਤੀ ਸਹਸ ਗਊ ਦਾਨੁ ਕੀਜੈ' - ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ। ਕੁੰਭਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਯੁੱਗ ਅਰਥਾਤ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ।

ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁੰਭਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੇਲਾ ਹਰ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇੱਕ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਮਿਥ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਲਾ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਤੰਜਾਵੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਕੁੰਭਕੋਣਮ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਨਦੀਆਂ, ਕਾਵੇਰੀ ਅਤੇ ਅਰਸਲਾ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁੰਭਕੋਣਮ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਘੜੇ ਦਾ ਕੋਨ। ਮਿਥ ਅਨੁਸਾਰ

ਜਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਰਲੈ ਕਾਰਣ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਾਜਣ ਲਈ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ। ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਰੇਤ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਕੇ ਇੱਕ ਕੁੰਭ (ਘੜਾ) ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਲੈ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੰਭਕੋਣਮ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਘੜਾ ਰੁਕਿਆ। ਫਿਰ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਘੜੇ 'ਤੇ ਤੀਰ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਲਕ ਪਿਆ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕੁੰਭ ਮੇਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੁੰਭ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕਲਸ, ਘੜਾ, ਮਟਕਾ ਅਰਥਾਤ ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਕੁੰਭ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੈਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਪ ਵੀ ਧੋਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, "ਕੁੰਭੇ ਬਧਾ ਜਲੁ ਰਹੈ ਜਲ ਬਿਨੁ ਕੁੰਭੁ ਨ ਹੋਇ"। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਅਸੀਂ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਕੁੰਭ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਘੜੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ। ਇਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁੰਭ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਕੁੰਭ ਰਾਸ਼ੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਛੱਤਰਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕੁੰਭ ਜਿਹਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੱਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ Aquarius ਦਾ ਅਰਥ 'ਜਲ-ਵਾਹਕ' (ਝੀਰ) ਹੈ। ਇਹ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਗੋਂ ਇੱਕ ਗਰੀਕ ਸ਼ਬਦ Hydrokhos ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਲਾਤੀਨੀ Aqua ਅਤੇ ਗਰੀਕ Hydro ਸਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਪਾਣੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ 'ਅਪ' ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ 'ਆਬ' ਦੇ ਵੀ ਸਜਾਤੀ ਹਨ। ਗਰੀਕ ਜਲ-ਵਾਹਕ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਇੱਕ ਗਰੀਕ ਮਿਥ ਹੈ।

ਹਾਥੀ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਘੜੇ ਜਿਹੇ ਡੂੰਘੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੰਭ ਆਖਦੇ ਹਨ, 'ਕਟ ਕਟ ਗਿਰੇ ਗਜਨ ਕੁੰਭਸਥਲਾ' ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁੰਭ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੌਣ (ਚੌਹਠ ਸੇਰ) ਭਾਰ ਦੇ ਅੰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਏਨਾ ਅੰਨ ਮਿਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੁੰਭ (ਮਟਕੇ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਕੁੰਭ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਕਣਕ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭੜੋਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਯੋਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੰਭ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਸਾਂ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁੰਭਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾਂ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਜਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੰਭ ਜਾਂ ਮਹਾਂ ਕੁੰਭ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਮਹਾਂ ਕੁੰਭ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੁੰਭਮੰਡੂਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਘੜੇ ਦਾ ਡੱਡੂ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਵਿਚ ਜਦ ਕੁੜੀਆਂ ਰਾਂਝੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੰਭ ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ,

ਵੱਡੀ ਮਿਹਰ ਹੋਈ ਏਸ ਦੇਸ ਉਤੇ ਵਿਹੜੇ ਹੀਰ ਦੇ ਨੂੰ ਚਲ ਤਾਰੀਏ ਨੀ। ਮੰਗ ਨਗਰ ਅਤੀਤ ਨੇ ਅਜੇ ਖਾਣਾ ਬਾਤਾਂ ਸੋਕ ਦੀਆਂ ਚਾਇ ਵਸਾਰੀਏ ਨੀ। ਮੇਲੇ ਕੁੰਭ ਦੇ ਹਮੀਂ ਅਤੀਤ ਚੱਲੇ ਨਗਰ ਜਾਇਕੇ ਭੀਖ ਚਤਾਰੀਏ ਨੀ।

ਕਈ ਹਿੰਦ-ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁੰਭ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਰੁਪਾਂਤਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਟੋਭਾ, ਬਾਲਟੀ, ਜਾਰ, ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਜਣ ਲਈ ਤਲਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੁਗਾਤ ਆਦਿ ਹਨ। ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ ਖੁੰਭ/ਖੁੰਭ ਉਸ ਭੱਠੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਧੋਬੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਫ ਲਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਖੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਉਸ ਮਟਕੇ ਨੂੰ ਖੁੰਭ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਧੋਬੀ ਕੱਪੜੇ ਉਬਾਲਦੇ ਹਨ। ਉਬਾਲਣ ਦੀ ਇਸ ਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਪਲਟਿਆ, ਕੱਟਿਆ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, "ਭੈ ਵਿਚਿ ਖੁੰਭਿ ਚਤਾਈਐ ਸਰਮੁ ਪਾਹੁ ਤਨਿ ਹੋਇ"। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਅਸਲੀਲ' ਰੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ,

ਕੋਈ ਧੋਬੀ ਵਲਾਇਤੋਂ ਆਣ ਲੱਥਾ ਸਿਰੀ ਸਾਫ ਦੇ ਬਾਨ ਚੜ੍ਹ ਖੁੰਮ ਗਏ। ਤੇਰੀ ਚੋਲੀ ਵਲੁੰਧਰੀ ਸਣੇ ਸੀਨੇ ਪੇਜੇ ਤੁੰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਤੁੰਮ ਗਏ।

ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਨੇ 'ਕਸ਼ਾਰਾਂਬੁ' ਇੰਦਰਾਜ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਰਥ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜਾ ਅਰਥ 'ਧੋਬੀ ਦਾ ਉਹ ਬਰਤਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖਾਰ ਮਿਲਿਆ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਉਪਰ ਵਸਤਰ ਚਿਣ ਕੇ ਤੇਜ਼ ਭਾਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ

**ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ**

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਤੋਂ ਮੈਲ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ' ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। ਕਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ 'ਖੁੰਭ ਠੱਪਣਾ' ਇਥੋਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੁੰਭਾਂ ਨੂੰ ਠੱਪਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਕੁੰਭ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਫਾਰਸੀ ਸਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, 'ਖੁਮ' ਜੋ ਪਲੈਟਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਦ ਦੇ ਖੁੰਭ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਉਂਤਪਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਘੜਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਾਬ ਦਾ ਮਟਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਫੈਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਦੇਖੋ,

ਦੇਨੋਂ ਜਹਾਂ ਤੇਰੀ ਮੁਹੱਬਤ ਮੇਂ ਹਾਰ ਕੇ ਵੇਹ ਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸ਼ਬ-ਏ-ਗਮ ਗੁਜਾਰ ਕੇ।

ਵੀਰਾਂ ਹੈ ਮਯਕਦਾ ਖੁਮ-ਓ-ਸਾਗਰ ਉਦਾਸ ਹੈ

ਤੁਮ ਕਿਆ ਗਏ ਕਿ ਰੂਠ ਗਏ ਦਿਨ ਬਹਾਰ ਕੇ।

ਕੁੰਭ ਤੋਂ ਬਣੇ ਕੁੰਭੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਘਰੋਟੀ, ਮਟਕੀ, ਹਾਂਡੀ। ਇੱਕ ਨਰਕ ਨੂੰ 'ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਉਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਵਣ ਦੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੁੰਭਕਰਣ ਹੈ, ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸੌਂਦਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਾਗਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਹੁੰਦੇ ਦਸਹਿਰੇ ਵਿਚ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਕੁੰਭਕਰਣ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਢੋਲ ਵਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੁੰਭਕਰਣ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਕੁੰਭ+ਕਰਣ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੋਇਆ, ਘੜੇ ਜਿੱਥੇ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲਾ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਅਰਥਾਤ ਕੁੰਭ, ਮਟਕੇ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁੰਭਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੰਭਕਾਰ ਦੇ ਘੁਮਾਰ ਵਿਚ ਪਲਟਣ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਕੁੰਭਕਾਰ> ਕੁੰਭਾਰ> ਕੁਮਹਾਰ> ਘੁਮਾਰ (ਘੁਮਿਆਰ)। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕੁਮਿਆਰ ਜਿਹਾ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ, "ਖਿਨੁ ਪੂਰਬਿ ਖਿਨੁ ਪਛਮਿ ਛਾਏ ਜਿਉ ਚਕੁ ਕੁਮਿਆਰਿ ਭਵਾਇਆ॥" (ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ); ਕੁੰਭਾਰ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ, "ਕੁੰਭਾਰ ਕੈ ਘਰਿ ਹਾਂਡੀ ਆਛੈ॥" (ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ); "ਨਾ ਕਛੁ ਪੋਚ ਮਾਟੀ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ਨਾ ਕਛੁ ਪੋਚ ਕੁੰਭਾਰੈ॥" (ਭਗਤ ਕਬੀਰ) ਅਤੇ ਕੁੰਭਕ ਵੀ।

(ਸਫ਼ਾ 15 ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹਾਰ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 70 ਵਿਚੋਂ 67 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਤੇ 'ਆਪ' ਕਾਂਗਰਸ ਕਾਰਨ ਹਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਫਰਕ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ 48 ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਨੇ 22 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 13 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਵਧੇ ਜਦਕਿ ਇਸੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ 'ਆਪ' ਨੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟ ਗੁਆ ਲਏ।

ਉੱਜੈ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਦੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਦੁਰਗੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਉੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਮ-ਦਾਮ-ਦੰਡ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਸਮੇਂ ਕੱਟ-ਵੱਢ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਚੋਣ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ।

ਪਰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਜਿਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਾਰਨ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗਰ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ, ਤਾਕਤ ਹਥਿਆਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ,

ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨੇਤਾ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਕਲਚਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਇਸਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ 117 ਵਿਚੋਂ 92 ਸੀਟਾਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਪਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਚਰਮ ਸੀਮਾਂ 'ਤੇ ਹੈ।

ਆਪ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਮੀਨੇਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਫਗਵਾੜਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ 'ਚ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਵਾਧੂ ਸੀਟਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪ ਨੇ ਜੁਗਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੇਅਰ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਮ-ਦਾਮ-ਦੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨਾਲ 'ਆਪ' ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ ਵੀ ਰਿਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ 'ਆਪ' ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 'ਆਪ' ਵਿਰੁੱਧ ਉਤਨੀ ਚੋਣ ਜੰਗ ਆਰੰਭੀ, ਜਿੰਨੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੀ

ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਨਹੀਂ ਡੋਲੇਗਾ? ਕਿਉਂਕਿ 'ਆਪ' ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਮੁਖਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰੁਝਿਆ ਰਿਹਾ। ਅਤੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਖਾਸ ਵਰਕਰ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 'ਆਪ' ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਡਾ ਗੈਪ ਹੈ। 93 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 4 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਚੰਗੀ ਰਹੀ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ।

'ਆਪ' ਪਾਰਟੀ ਉਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਿਨਾ-ਸ਼ੱਕ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਇੱਕ ਜੁਝਾਰੂ ਵਾਲਾ ਬਣਾਇਆ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਕਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਦਾ ਉਲਝਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਠਿੱਠ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖਲ ਆਪਣੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਸਦਾ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ

ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 'ਆਪ' 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰੁਝਣ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ੇਲ੍ਹ ਕਟੌਣ ਕਾਰਨ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਅਧਾਰ ਖੁਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ 'ਚ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਲੇਖ ਯੋਗ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤੇ।ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਹਿਮ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਗਿਆ। ਉੱਜੈ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ।

'ਆਪ' ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਡਰ ਅਧਾਰਤ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਸਖ਼ਸ਼ੀ ਉਭਾਰ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਡਰ ਅਧਾਰਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ

ਕੋਟ ਫੱਤੇ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੀ ਕੰਡਿਆਈ ਵਿਚੋਂ ਉਗਿਆ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ: ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਤੰਗੀਆਂ ਤਰਸੀਆਂ ਬੁਲੰਦ ਹੋਸਲਿਆਂ ਅੱਗੇ ਬੋਣੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਸਚਤ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਦੀ ਚਾਲ ਤੁਰਦਾ ਹੋਇਆ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਅੜਚਣਾਂ ਨੂੰ ਮਧੋਲ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿੱਗੋਂ ਟੇਡੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਗ ਵਲ ਕਦੀ ਵੀ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ। ਸਗੋਂ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰਸਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਟ ਫੱਤੇ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮਨਮੋਹਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਾਲੇ ਰਸਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਰੇਤਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਪਗਡੰਡੀਆਂ 'ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਕਾਰੀ ਤੇ ਕੰਡਿਆਈ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਬਣਕੇ ਖੜੁਦੇ ਰਹੇ ਪੁੰਤੂ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰੜ੍ਹ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਨੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਸੀਨਾ ਚੀਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਆਪ ਬਣਾਇਆ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਕਦਮਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਰਵਾਂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ, ਸਗੋਂ ਦਾਦੇ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਸੌਖਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲਗਨ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਜਿਹਦ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਦੀ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜ ਸਕੇ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪੁੰਤੂ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟਫੱਤਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ 1982 ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ। ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਟੈਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਲਈ ਪੁੰਤੂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਮਿਲੀ, ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਅਗਸਤ 1984 ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ

ਚਿਣਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਯਾਦ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨਾਲ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੇ ਟੋਏ ਟਿੱਬੇ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਕੇ ਸਫਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਬਣਕੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਉਦੋਂ ਲੱਗ ਗਏ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਟੈਟੀਸਟਿਕਸ ਅਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਲੂਟ ਮਾਰੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਲੂਟ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਟੁੰਬ ਗਈ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਚੋਸਟਾ ਐਸੀ ਉਤਪਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਛੱਡਪੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਗਈ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਰੰਗ ਲਿਆਈ, ਉਹ ਉਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਥਾਂ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਕੋਰਟ ਹੀ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਚਲੀ ਗਈ ਪੁੰਤੂ ਉਸ ਨੇ ਹੋਸਲਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਚਲ ਨਾ ਸਕੀ। ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਵਧਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਜਿਹਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ, ਅਮੀਰ, ਗ਼ਰੀਬ, ਦੋਲਤਮੰਦ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ। ਮਿਹਨਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ 1993 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਸਟੈਨੋ ਹੋ ਗਈ। ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੈਂਟ ਰੈਵਨਿਊ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ 1993 ਵਿੱਚ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪੁੰਤੂ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ "ਕਿੰਗ ਬਰੂਸ ਐਂਡ ਸਪਾਈਡਰ" ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ 1998 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਗੱਲ ਨਾ ਬਣੀ ਪੁੰਤੂ 2014 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਚੋਣ ਵੀ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਚਕਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਨੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸਟੇਅ ਖੋਲ੍ਹੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਬੁਰ ਪਿਆ। ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਨਰਲ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ., ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ। ਉਹ ਜੁਲਾਈ 2018 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਮਲੋਟ ਰਿਹਾ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਸਾਹਿਤਕ ਦਿਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਵਿ

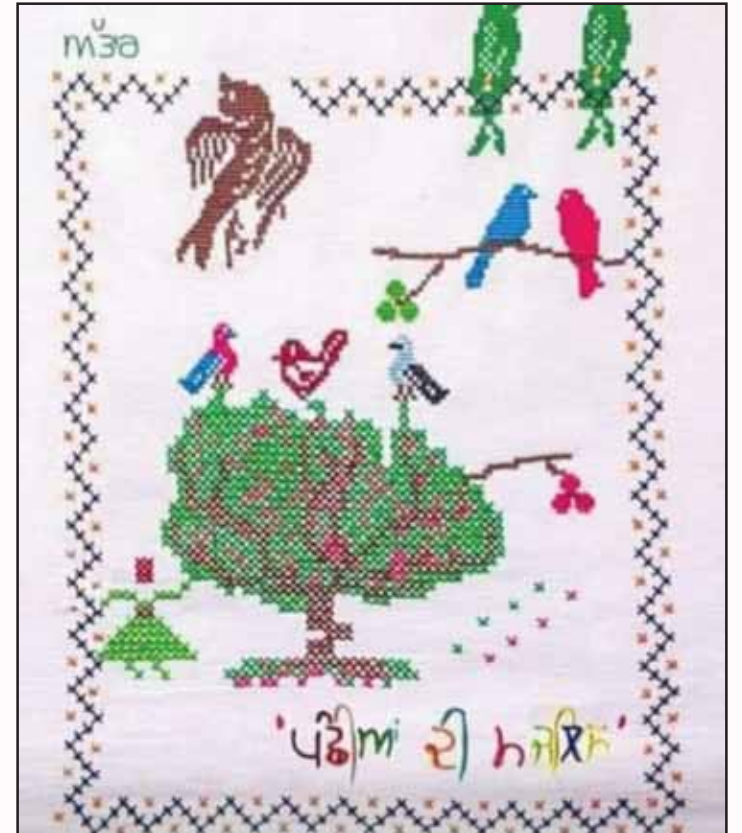
ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਕਸਕ' ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਫ਼ਰਵਰੀ 2024 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਭੋਲੇ ਕੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਫੱਤਾ ਵਿੱਚ 15 ਫਰਵਰੀ 1966 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕਾਲਜ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਕੈਪਟਨ ਮਿਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਨੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ: ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ: 9780888780

—ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੋਬਾਈਲ-94178 13072

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 22 ਫਰਵਰੀ 2025 ਹੈ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-678

ਚਰਖਿਆਂ ਦੀ ਘੁਕ ਗਈ, ਤੂੰਝਣਾਂ ਦੇ ਪੂਰ ਗਏ, ਅੱਟੀਆਂ ਗਲੋਟੇ ਤੰਦ ਲੁਕੇ, ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗਏ। ਕੁਰੋਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸੂਤੀਆਂ ਦੀ, ਕੱਢੇ ਨ ਕਵਾਈ ਕੋਈ, ਚਾਦਰਾਂ ਰੁਮਾਲ ਬਸਤੇ ਦੀ, ਵਿਰਸਾ ਵਿਦਾਈ ਹੋਈ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-676

ਕੋਈ ਤਪਾਵੇ ਧੂਣੀਆਂ ਕੋਈ ਕਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ। ਭੋਲੇ ਲੋਕ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਜਾਵਣ ਹੋਈ ਹੈਰਾਨ। ਮੱਥੇ ਟੇਕਣ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ ਬੱਸ ਚੱਲ ਪਊ ਦੁਕਾਨ। —ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਫੋਨ: +91 9878337222

ਏ ਆਈ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਝਾਕੀ। ਜਾਂ ਏ ਕੋਈ ਫੋਟੋ ਐਡਿਟ ਕੀਤੀ ਜਿਹਦੀ ਅਸਲ ਰਹੀ ਨਾ ਬਾਕੀ। ਖੋਲੋ ਕੜਾਹੀ ਬਲਦੀ ਅੱਗ, ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤੱਤੇ ਨੁਾਉਣਾ ਨਾ ਸੰਭਵ। ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੀ ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮ ਖਾਕੀ। —ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਮ' ਫੋਨ: +1 864 318 5500

ਬਚਪਨ ਦੇ ਹਨ ਚੋਜ਼ ਨਿਆਰੇ, ਤੱਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਦੰਗ, ਠੁਰ ਠੁਰ ਕਰਦੇ ਵਿਚ ਸਿਆਲੇ, ਲੱਭਿਆ ਹੈ ਨਵਾਂ ਢੰਗ। ਇੱਟਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਜੁਗਾੜ ਬਣਾਇਆ,

ਚੁਗ ਬਾਲਣ ਤਾਇਆ, ਮਗਰੋਂ ਬੱਠਲ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ, ਮਲ ਖੂਬ ਨਹਾਇਆ। —ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਗੀਜਰ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਲੱਕੜਾਂ ਉਬਾਕ ਕੇ ਕੜਾਹੀ 'ਚ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਕਰੀਏ। ਦੇਸੀ ਜੁਗਾੜ ਬਚਣ ਦਾ ਠੰਢ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚ ਕੜਾਹੀ ਦੇ ਬਹੀਏ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਪਰ ਦਲਿੰਦਰ ਦੂਰ ਕਰੀਏ। ਮਖੌਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਜਰੀਏ। —ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਫੋਨ: 98784-69639

ਸਿਰ ਠੰਢਾ ਪੈਰ ਗਰਮ ਪੇਟ ਨਰਮ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬੈਠ ਕੜਾਹੀ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਅੱਗ ਸਾੜੇ ਨਾ ਤੱਤਾ ਪਾਣੀ ਠੰਢ ਦੀ ਏਥੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਹੀਲੇ ਵਸੀਲੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਪਈ ਹੋਵੇ ਗਲ ਮੁਸੀਬਤ ਜਦ ਕਲਪਨਾ, ਕਲਾ, ਕਿਰਤ, ਉਪਜ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ। ਕੜਕਦੀ ਠੰਢ ਹੋਵੇ ਦੇ ਹੋਸਲਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਆ ਜਾ ਫਿਰ ਦੇਖਦਾ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਠੰਢੇ ਪਾਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਤੁੱਲੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਨਹੀਂ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਗ਼ਰੀਬ ਪਰ ਆਪਣਾ ਰਾੜਾ ਤਾਂ ਰਾਜੀ ਕਰ ਲਿਆ। —ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਤਾਂ

ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅੱਜ ਕਲ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹੁਣ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਚੁੱਪਚਾਪ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਖੁੱਦ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 4.5 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ 2022-23 ਤੱਕ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪਰ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ

ਖੇਤਰ ਸਨ: ਸਬ-ਸਹਾਰਾ ਅਫਰੀਕਾ; ਦਖਣੀ ਅਤੇ ਦਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ; ਅਤੇ ਚੀਨ। ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 2018-19 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ 42.45% ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ (10.20 ਕਰੋੜ) ਦੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ 72.6% ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ 16.4% ਛੋਟੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ (25 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਸਿਰਫ 0.3% ਹੀ ਸਨ। ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਕਟ ਗ੍ਰਸਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਪਲ ਸਰਵੇ ਦੀ 2002 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 40% ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਧੰਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਛਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਲੇਬਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ, ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 2024 ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 2019 ਵਿਚ 5.8% ਸੀ ਜਿਹੜੀ 2022 ਵਿਚ 4.1% ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 2022 ਵਿਚ 22%

ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਰਥਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ/ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਮਸਿਆ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ 10.20 ਕਰੋੜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10% ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਿੱਥੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਪਕ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਗੈਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਪਾਰਿਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਠੀਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਭਾਅ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰੰਟੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ

ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ ਜਪਾਨ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ/ਜੋਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ, ਸਵੈ ਸਹਾਇਤਾ ਗਰੁੱਪ, ਫਾਰਮਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਮ ਹੇਠ ਸੰਗਠਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ, ਭੰਡਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਚੋਖੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੱਧ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਖੋਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਦੋਂ-ਜਦਿਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੱਕੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਇਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਕਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਏਕਾਧਿਕਾਰ/ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਣਤੰਤਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ/ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੁਨਰਸੁਰਜੀਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਲਾ ਮੱਧਵਰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੱਧਵਰਗ ਦੇ ਨਿੱਜਵਾਦ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਸਾਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਵਾ ਗੰਧਲੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਪਲੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਉਪਰਲਾ ਪਾਣੀ ਗੰਧਲਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ

ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਉਹ ਜਲ, ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿੱਧੀ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਅਨਾਜਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਪਦਾਰਥ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਾਲੇ ਕਾਇਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਦਿੱਲੀ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੁਰਾਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸਿਰਫ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖੁਦ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੇੜੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਹਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦੀ ਪੁਨਰਸੁਰਜੀਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ-ਜਦਿਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੱਲ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਹਲਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਾਸਤੇ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ।

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਵਿਚ ਅੱਖੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਵਰਗ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ (18ਵੀਂ ਸਦੀ ਮੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਣ ਨਾਲ ਉਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਕੇ ਭੇਡਾਂ ਪਾਲਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿ 'ਭੇਡ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖਾ ਗਈ'। ਯੂਰਪ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਾਫੀ ਘਟਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਏਰਿਕ ਹਾਬਸਬਾਵਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਅਤਿ ਦਾ ਯੁੱਗ: 1914-91' (Age of Extreme: 1914-91) ਵਿਚ 'ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ' ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ 80ਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ 'ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ' ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਫੂਡ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਗਠਨ (FAO) ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਰਪ, ਉਤਰੀ ਅਤੇ ਦਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ (ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਭੰਗ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੁੱਲ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ 5%-9.5% ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ 1980ਵਿਆਂ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰ ਹੀ ਬਚੇ ਸਨ। ਇਹ

ਆਰਥਿਕ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼, ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ, ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਲ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਰਕੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਾਸਤੇ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਸੁੰਗੜ ਗਈ ਹੈ (ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਕਰੀਬ) ਉਥੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲਖਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਆਰਥਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਹਿਤ 'ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀ' ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਹਿਊਮੈਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ

ਟਰੰਪ ਦੀ 'ਟੈਰਿਫ ਵਾਰ' ਭਾਰਤ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫ਼ੈਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਟੈਰਿਫ (ਟੈਕਸ) ਵਾਰ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ ਭਾਰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਿਸ਼ਨ ਸਨਮੁਖਦਾਸ

ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ

ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਥੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰਾਮਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024-25 ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 10.44 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ

ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਮਿਆਦ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਤੋਂ 84.16 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ-ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 60 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਰਾਮਦ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪੋਰਟ

ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ (ਫੀਓ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਤੇ ਸੀਈਓ ਅਜੇ ਸਹਾਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ 'ਚ ਚੀਨ ਤੋਂ ਹੋਣ

ਵਾਲੇ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਸਾਡੀ ਬਰਾਮਦ 57 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 73 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਟੈਰਿਫ ਵਾਰ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਵਾਧਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਪਲਾਈ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਸਪਲਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਵੱਧ

ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਪਾਵਾਂਗੇ। ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 12 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਫੁੱਟਵੀਅਰ ਤੇ 19 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਗਾਰਮੈਂਟ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 550 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ

ਕੁੱਲ ਬਰਾਮਦ 440 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਜੇ ਚੀਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦਾ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਵੀ ਝਟਕਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਬਰਾਮਦ 5.5 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੀਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਬਰਾਮਦ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀ

ਲੋੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਫਿਲਹਾਲ ਮੈਕਸੀਕੋ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਕਸੀਕੋ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਫੂਡ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਸਟ 'ਚ ਐਕਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਵਣਜ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਬਰਾਮਦ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ 'ਚ ਕਮੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਸਟ 'ਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਹੀਰੋ, ਕਾਂਗਰਸ ਜੀਰੋ ਤੇ 'ਆਪ' ਲੀਰੋ-ਲੀਰ

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਰਨ ਨਾਲ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਬੱਝ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇਗਾ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪਕੜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਦਲਾਓ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਾਕੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਫ਼ਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਨਾਲ 27 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਖਿੜਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1993 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 70 ਵਿੱਚੋਂ 49 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਕੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਇਸ ਵਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 11 ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਤਰਵਿੰਦਰ ਮਰਵਾਹਾ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ।

ਰਹੇ ਹਨ। ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੜਾਹ ਬਣਾਉਣਾ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੜਾਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕੜੀ ਘੋਲ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਛਿਪ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ-ਨਾ-ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਘੁਮੰਡ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣਾ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦਾ ਝੂਠੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਨੀਂਹਾਂ ਦੇ ਉਸਾਰਿਆ ਮਹਿਲ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਯੂ.ਪੀ.ਏ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੰਬਰ 2011 ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਉਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਜਨ ਲੋਕ ਪਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਜ਼ੂਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ 20 ਨਵੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੋ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾ-ਵਰੋਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਸੀਨ 'ਤੇ ਆਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵਾ-ਵਰੋਲਾ ਚੰਦ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੀਲਾ-ਤੀਲਾ ਹੋ ਕੇ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬਿਖਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਝਾੜੂ ਤੀਲਾ-ਤੀਲਾ ਹੋ ਕੇ ਖਿੰਡ ਗਿਆ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸਥਾਪਤ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਵਰਤਕੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਓ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕ ਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਕਲਚਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਛੱਤਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ, ਸਾਦਗੀ

ਗਿਆ ਹੈ। ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਸੌਰਭ ਭਾਰਦਵਾਜ਼, ਸਤਿੰਦਰ ਜੈਨ ਅਤੇ ਦੁਰਗੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਹਾਰ ਕੇ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹਿਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ 11

ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ, ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੇ ਘਰ ਨਾ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਗੇਦਾਰੀ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਲਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕ 10 ਸਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ।

ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਘੁਮੰਡੀ, ਆਪ ਹੁਦਰੇਪਣ ਅਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਰੋੜਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਝੂਠ, ਘੁਮੰਡ ਅਤੇ ਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮਹਿਲ ਲੜਖੜਾ

ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ 2025 ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ 2500 ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਫੋਕੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਗਰੰਟੀਆਂ ਹੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਗਏ। ਸਾਦਗੀ ਦੀ ਡੋਂਡੀ ਪਿੱਟਦੇ ਹੋਏ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ 48 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰ ਲਈ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਜੈਨ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾਣੀ ਪਈ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਫੁੱਟ ਗਿਆ। ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਕਲਚਰ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਖੁਦ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 100 ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਵਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵਾਅਦੇ ਝੂਠ ਦਾ ਪੁਲੰਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ। ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਮਖੌਟਾ ਉਤਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 48 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਕੇ 45.6 ਫੀ ਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 22 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਕੇ 43.6 ਫੀ ਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 2 ਫੀ ਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 6.34 ਫੀ ਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਵੀ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ 19 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਚੋਣ ਲੜਦੀ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਸੀ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 62 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 25 ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਨਵੇਂ 22 ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ 37 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ 22 ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਸਿਰਫ਼ 15 ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ 30 ਫੀ ਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਤਿੰਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਟਿਕਟਾਂ ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ 11 ਸਿੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਤਰਵਿੰਦਰ ਮਰਵਾਹਾ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੱਧਵਰਗ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ 12 ਰੁਪਏ ਲੱਖ ਤੱਕ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਤਰਬੱਲੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਦਦ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਮਦਦ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਚ ਤਰਬੱਲੀ ਮੱਚ ਗਈ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਖਰਚਿਆਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਦਦ ਬੰਦ ਕਰੇਗੀ।

ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਲਨ ਮਸਕ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿਚਾਲੇ, ਟਰੰਪ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੂੰ ਯੂਐੱਸਏਡ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਏਜੰਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ 2023 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਯੂਐੱਸਏਡ (ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਏਜੰਸੀ ਫਾਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ 72 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਮਸਕ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਸਾਰੀ

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਦਦ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਸਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੂਐੱਸਏਡ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਗਠਨ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦਾ

ਆਕਾਰ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੀ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਯੂਐੱਸਏਡ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੈਂਕੜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਮਸਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਕਾਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਤੇ ਖਰਚੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਭਾਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਯੂਐੱਸਏਡ ਲਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਟੀਵ ਸਮਿਡਾ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਰੈਜ਼ੋਨੇਬਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ, ਜੋ ਨਵਾਂਚਾਰ ਤੇ ਫਿਸ਼ਰੀਜ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ

ਜਿਹੜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਰੋਜ਼ ਜੁਲੀਗਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਲੇਰੀਆ ਪਹਿਲ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੇਰੀ ਨੌਕਰੀ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਿੰਜੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਆਲਮੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਕੈਰੋਲੀਨ ਲੈਵਿਟ ਨੇ ਯੂਐੱਸਏਡ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਸਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਮਦਨ ਲਾਲ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਦਲਣੇ ਪਏ। ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤੇ ਫਿਰ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ 51 ਦਿਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਇਸਤਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1998 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 52 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਦੂਜੀ ਇਸਤਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੀ, ਜੋ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਹੀ। ਉਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਅਥਾਹ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਪਹਿਲੇ ਚਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਨ। 2013 ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 28 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੱਠ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੋਂ ਸਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 31 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਕੇ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ 49 ਦਿਨ ਰਹੀ, ਦੁਬਾਰਾ ਫਰਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 67 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਗਈ ਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। 2020 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 62 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ।

ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 48 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਗਈ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 22 ਤੇ ਸਿਮਟ ਗਈ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਕੋਈ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕੀ। ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਰਿਹਾ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੇ

ਗੀਤ

ਇਹ ਪੁੱਤ ਹੱਟਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਕਦੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਓ ਨਾ। ਘਰ ਵਰਗੀ ਕਿਧਰੇ ਰੀਸ ਨਹੀਂ ਪਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਅਜਮਾਓ ਨਾ, ਮੇਰੇ ਵੀਰੋ! ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਗਵਾਓ ਨਾ...

ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਨੇ ਹੀ ਗੁਰਬਤ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਝੱਲੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਡੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ਾਹੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਮੱਲੀਆਂ ਨੇ। ਅੰਬਰ ਤਕ ਉੱਚਾ ਉਡਣ ਲਈ ਜਿੰਦ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਓ ਨਾ...

ਮੇਰੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਵੀ ਹੁਣ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਨੇ। ਖਾਬਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਮੋਹਿਤ ਘਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਕਤਾ ਗਏ ਨੇ। ਘਰ ਵਰਗੀ ਜੰਨਤ ਲੱਭਣੀ ਨਹੀਂ ਐਵੇਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਓ ਨਾ...

ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ

ਤੁਸੀਂ ਵਾਂਗ ਭਿਖਾਰੀ ਬਣ ਜਾਣਾ। ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਫਿਰ ਹੋਕੇ ਲੈ ਕੇ ਪਛੁੜਾਣਾ। ਦੋ ਬੁਰਕੀਆਂ ਯਾਰੋ! ਘੱਟ ਖਾ ਲਓ! ਪਰ ਜਾਨ ਤਾਂ ਇੰਜ ਗਵਾਓ ਨਾ...

ਮੈਂ ਐਸੀ ਧਰਤੀ ਵੇਖੀ ਨਾ, ਜਿਥੇ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਡਾਲਰ ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਬਸ ਗੱਭਰੂ ਡਾਲਰ ਤੋੜਨ ਲਈ, ਮੈਂ ਸੂਲੀ ਚੜਦੇ ਵੇਖੇ ਨੇ। ਜੇ ਡਾਲਰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਚਾਓ, ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾਓ ਨਾ—

ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਭਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਦ ਤੜਫਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰੇ ਛੱਡ ਗਏ ਸੀ ਹੁਣ ਕਲਪਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਬੋਹੜਾਂ ਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਛੱਡ ਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾਓ ਨਾ ਮੇਰੇ ਵੀਰੋ! ਭੰਗ ਦੇ ਭਾਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਗਵਾਓ ਨਾ...

-ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ-2

ਪਿਆਰੇ 'ਦਰਦ' ਜੀ!
ਸਾਉਣ-ਭਾਦਰੋਂ ਕੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਬਰਖਾਈ ਆਨੰਦ ਸੀ। ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਪੀਘ ਹੁਲਾਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹਿਲਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਆਨੰਦ ਵਿਚ ਭੰਗ ਪਾਇਆ। ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਆਖਦੇ ਨੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਉਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਸ ਫਿਰ ਰੱਬ ਹੀ ਰਾਖਾ।

ਮੈਨੂੰ ਲੰਮਾ-ਚੌੜਾ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੀ ਵੇਹਲ ਨਹੀਂ, ਮੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਟਪਲੇ ਵਿਚ ਪਾਵੇ, ਬਿਨਾ ਵੰਗਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ, ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਤੇ ਹੀਰ-ਰਾਂਝਾ ਨੂੰ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਤੇ ਗੰਦੇ ਮੂੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਕਹਿਆ ਹੈ, ਸੋ ਆਖਣਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਰੁਸਤ ਹੈ, ਪਾਠਕ ਜਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ਼ਕ ਵਿਚ ਸਿਰ-ਧਤ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਹਰ ਗਰਾਂ, ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਗਲੀ ਮਹੱਲੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਗੰਦੇ ਤੇ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਮੂੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਹੋਸਨ। ਪਰ ਕੀ ਸਭ ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ ਹੋ ਗਏ? ਕੋਈ ਕਵੀ ਬਣਾ ਕੇ ਤਾਂ ਵਿਖਾਵੇ! ਮੈਂ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ:-

'ਲੈਲਾ ਮਜ਼ਨੂੰ ਆਸ਼ਕੀ ਚਹੁੰ ਚਕੀ ਜਾਤੀ। ਫੇਰ ਆਪ ਜੀ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਅਸੂਲ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, 'ਪ੍ਰੇਮ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ?'

ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫੇਰ ਠੋਕਰ ਖਾਧੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੇਵਲ ਮਾਂ-ਪੁੱਤਰ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਮਾਂ-ਧੀ ਦੇ ਸਾਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੱਧਾ, ਇਹ ਸਾਕਾਦਾਰੀ ਦੀ ਮਮਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਹੂ ਮਾਸ ਦਾ

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਵਲੋਂ 'ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ' ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਤੇ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਮਗਰੋਂ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਾਲਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ਸਾਡੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਸਾਕ। ਪਰ ਪਿਆਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਖਿੱਚ ਜੰਮ ਗਈ। ਭਲਾ ਜੀ, ਜਿਥੇ ਪਿਆਰ ਉਥੇ ਬਿਗਾਨਾਪਨ ਕਿਥੇ? ਕੀ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਜੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਵਹੂਣੀ-ਗੱਭਰੂ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਗਾਨੇ? ਪ੍ਰੇਮ-ਗਾਥਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੋਮਲ ਹਿਰਦਾ ਚਾਹੀਏ, ਪੱਥਰ ਹਿਰਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ ਜੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਰਤੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸੋਸ਼ਲ ਰੀਫਾਰਮਰ ਤਾਂ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤੁਬਕਦੇ ਹਨ। ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਲੀਕ 'ਤੇ ਟੁਰੇ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ। ਬੇਰ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮੂੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਵੇ, ਹਾਂ ਜੀ ਗੰਦੇ ਤੇ ਵਿਗੜੇ ਮੂੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਲਾਭ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮਝੋ। ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲਾਲਾ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਰੁਹਤਾਸੀਏ ਦੀ 'ਚਹਾਰ ਬਾਗ ਪੰਜਾਬ' ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਹੀ ਭੁੱਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਖੋਜ ਕਾਰਦੀ?

ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਰ ਤੇ ਕਿੱਸੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ

ਇਤਿਹਾਸ ਵੇਖਣਾ ਹੈ। ਸਿਆਲ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਤੇ ਖਰਲ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਫਿਰਕੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜੱਟਾਂ ਤੇ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਾਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੀਰ-ਰਾਂਝੇ ਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸੀ।

ਆਪ ਮਿਰਜ਼ੇ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉੱਕਾ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀਲੂ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਲਿਖੀ, ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ (ਦੇਖੋ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲ)। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਫਾਜ਼ਲ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਨੇ ਲਿਖੀ (ਦੇਖੋ ਕੋਇਲ ਕੂਕ) ਅਰ ਇਹ ਕਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਯੂਸਫ-ਜੁਲੈਯਾਂ 1090 ਹਿਜਰੀ (ਸੰਮਤ 1677) ਵਿਚ

ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਪੀਲੂ ਕਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਜ਼ਲ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਪੀਲੂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 1658 ਈ. ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੂਰਮਾ ਸੀ 'ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਨਾਠਾ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਕਾਇਰਤਾ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ ਜੀ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਭੁੱਲ ਗਏ? ਕੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਰੁਕਮਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੱਠਣਾ ਜਾਂ ਅਰਜਨ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਕਾਇਰਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ? ਪਾਠਕ ਆਪੋ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਣ। ਆਪ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਉਠ ਨੱਠਿਆ, ਤਰਕਸ਼ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਤਰਕਸ਼ ਕਿਉਂ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਏਸੇ ਹਾਝੇ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਮਰ ਗਿਆ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੂਰਮਾ ਸੀ, ਬਹਾਦਰ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਰਤੀ ਵੀ ਸੱਕ ਨਹੀਂ। ਅੰਤ ਵੈਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਮੰਦਾ ਕੀਤੇ ਸੁਣ ਸਾਹਿਬਾਂ, ਮੇਰਾ ਤਰਕਸ਼ ਟੰਗਿਓਈ ਜੰਡ।

ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਣਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ) ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤਕ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਲਮ 'ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਾਨੀ ਮਿਰਜ਼ੇ ਜਵਾਨ ਦੀ, ਦਿੰਦਾ ਸਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ।

ਪਹਿਲੇ ਮਾਰਦਾ ਵੀਰ ਸ਼ਮੀਰ ਦੇ, ਦੂਜੀ ਕੁੱਲੇ ਦੇ ਤੰਗ।

ਤੀਜੀ ਮਾਰਾਂ ਜੋੜ ਕੇ, ਜਿਹਦੀ ਹੈ ਤੂੰ ਮੰਗ। ਮੇਰੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸ਼ਕ-ਮਾਸੂਕਾਂ ਬਾਬਤ ਆਈਆਂ, ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਗੋਚਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਲਾਲਾ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਦੀ ਖੋਜ ਭਰੀ 'ਚਹਾਰ ਬਾਗ' ਬਾਬਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਪਾਠਕ ਜਨ ਭੁੱਲ-ਚੁੱਕ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ।

**-ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ
ਮੁਲਤਾਨ, 10 ਅਗਸਤ, 1928**

ਮੇਰੇ ਲੇਖ 'ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ' ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਖ਼ਿਆਲ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਆਮ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ:-

1. ਮੇਰਾ ਇਹ ਲੇਖ ਜਾਂ 'ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ' ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਲੇਖ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੁਝ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਛਪੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

2. ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਜੀ ਸੰਮਤ 1789 ਬਿਕ੍ਰਮੀ (1732 ਈ.) ਦੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਪ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਮਤ 1145 ਹਿਜਰੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਹਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਐਸਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਲਿਖਦੇ। ਐਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

3. ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਫਰੋਖਸੀਅਰ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਸਮ ਲਾਹੌਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਪਿਆਦਾ ਲੈ ਕੇ ਹੋਦਰੀ ਝੰਡੇ ਨਾਲ ਰਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਜਦ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਕ ਆਪਣੀ ਔਖੀ ਡਿੱਠੇ ਹਾਲ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਜੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਫਰੋਖਸੀਅਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਰਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸੋ ਇਹ ਸਮਾਂ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹਿੰਦ ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੇ ਏਤ-

ਗੋਤ ਦਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਸਮ ਲਾਹੌਰੀ ਦਾ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਪਊ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਨੇ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਖਸੀਅਰ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਕਿਉਂ ਲਿਖਿਆ? ਅੰਤ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਹੀ ਹੋਊ! ਪਰ ਮੇਰਾ ਨਿਸਚਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਸਮ ਦਾ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤੇ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਦਾ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਇਕੋ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਏਤ-ਗੋਤ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਔਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਖਰਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਜਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਦ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਜੋ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਲਾਂ ਤੇ ਖਰਲਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਵੈਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵਧੀਕ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਿਆਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ।

4. ਜੇਕਰ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਦਾ ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਫਰੋਖਸੀਅਰ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸੀ ਤਾਂ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਦੇ ਲੇਖ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਸਦਾ ਆਪਣੇ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਸੂਰਮਾ ਬਣਾ ਦਿਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ਾ ਜੰਡ ਹੇਠ ਸੌ ਗਿਆ, ਸਾਹਿਬਾਂ ਜਾਗਦੀ ਰਹੀ, ਉਸ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਭੱਥਾ ਜੰਡ ਨਾਲ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਤਤਕ ਸਾਰ ਦੂਰੋਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਟਾਪਾਂ ਤੇ ਹਿਣਕਣ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਘੋੜੀ ਦੁੜ੍ਹਾ ਕੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨੀ ਵਿਚ ਜੰਡ ਨਾਲੋਂ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਭੱਥਾ ਤੇ ਕਮਾਨ ਲਾਹੁਣੀ ਵੀ ਉਹ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਵਾਰਰੂਆਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾ ਘੇਰਿਆ ਅਤੇ ਲੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਉਸ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਜੋ ਨਜੀਬ ਖਾਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਦੇ ਉਤਲੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਿਧ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੁ ਗਣੇਸ਼ ਦਾਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਪਰਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕਾਇਰ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੂਰਮਾ ਤਦ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਉਹ ਜਾਗ ਕੇ ਉਸ ਜੰਡ ਹੇਠ ਖਲੋ ਕੇ ਲੜਦਾ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਛੱਡਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਉਥੋਂ ਨੱਸਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਉੱਤੇ ਵੱਟਾ ਹੈ। ਸੂਰਮੇ ਨੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

(ੳ) ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਮਾਤੀ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਣੇ ਰਾਵੀ ਟੱਪ ਕੇ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਾਈ ਦੇ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸੁੱਤੇ ਸਿਧ ਹੀ ਫਿਰਦਾ-ਫਿਰਾਉਂਦਾ ਪਾਰ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅੱਗੋਂ ਪਠਾਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੈਰੀ ਬਹੁਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਬਚਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਆਪ ਭੱਜ ਕੇ ਬਚ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪ ਕਾਇਰਤਾ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਨ ਪਿਆਰੀ ਹੈ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਜਾਵੇ ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਕੁ ਸਿੰਘ ਮੁੜ ਪਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇ। ਪਠਾਣ ਆਏ, ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਰਮੇ ਇਹ ਸਨ, ਜੋ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਭੱਜਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

(ਅ) ਖਾਨ ਬਹਾਦਰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਾਂਝੀਏ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਫੌਜ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੂਚ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਖਬਰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜਦ ਹੋਈ, ਉਹ ਸੰਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਘੋੜੀ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਵਾਈਂ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਖਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਲਾਹੌਰੋਂ ਆਪ ਵੱਲ ਫੌਜ ਦਾ ਕੂਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪ ਦੋ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਐਧਰ-ਉਧਰ ਹੋ ਜਾਓ, ਫੌਜ ਫਿਰ ਤੁਰ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਊ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਪਰ 'ਸੀਸ' ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਫੌਜ ਨੇ ਲਾਹੌਰੋਂ ਕੂਚ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਿਆਂ ਹੀ ਜਾ ਫੜੀਏ ਪਰ ਵਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਕੋਹਾਂ ਉਤੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਘੇਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਫੜਾ ਦੇਵੇ।

ਮੁਖੀਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਇਥੋਂ ਤਿੰਨ ਕੋਹ ਹੈ। ਚਲੇ ਮੈਂ ਰਾਹੇ ਪਾ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਨਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਕੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵੈਰ ਸੀ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਦ ਫੌਜ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਗੋਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਨਗਾਰੇ 'ਤੇ ਚੋਟ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਐਵੇਂ ਭਟਕਦੀ ਨਾ ਫਿਰੇ।

ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪਠਾਣ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਨਗਾਰੇ ਦੀ ਸੇਧੇ ਨੱਠਾ ਅਤੇ ਆ ਕੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਜਾਨ ਗਵਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਰਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਾਤਾਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ, 'ਖਾਨ ਜੀ! ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਨੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ!'

ਉਹੋ ਗੱਲ ਹੋਈ! ਫੌਜ ਆਈ, ਬਾਈ ਸੂਰਮੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜੇ ਅਤੇ ਲੜਦੇ ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਰਮੇ ਇਹ ਸਨ, ਸੋ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੁਣ ਕੇ ਨੱਸਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।
(ੲ) ਸ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਡੱਲਵਾਲੀਏ ਦੀ ਮਿਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਮਿਸਲਦਾਰ ਸੀ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਸਰਹੰਦ ਗਿਰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰਾ ਖਾਲਸਾ ਜਮਨਾ ਕੰਢੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਲ ਆਈ ਕਿ ਜਮਨਾ ਟੱਪ ਕੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਾ ਹੀ ਉਗਰਾਹ ਲਿਆਈਏ। ਜਦ ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖਬਰ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣੇ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਵੇਗੇ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਆਵੇਗੇ। ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਮਨਾ ਟੱਪ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਨਜੀਬ-ਉਲ-ਦੌਲਾ ਦਾ ਸੀ,

ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ - 3

ਜੋ ਆਪ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਪਾਸ ਸੀ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਖਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਖਾਂ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਉਗਰਾਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰਠ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾ ਉਗਰਾਹਿਆ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਖਾਂ ਅਬਦਾਲੀ ਪਾਸ ਪੁੱਜਾ ਅਤੇ ਜਹਾਨ ਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰਠ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਜਹਾਨ ਖਾਂ ਨੇ ਛੂਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਤਕਸਾਰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੈਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਚਿਤ-ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਸੰਭਲੇ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਫੌਹ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਕੇ ਜਮਨਾ ਟੱਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਟੱਪ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜਾਨ ਬਚਾ ਲਵੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਾਂਗੇ। ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅੜ ਗਿਆ ਜੋ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਸੂਰਮੇ ਇਹ ਸਨ!

ਮੈਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੂਰਮਾ ਕੀਕੂੰ ਆਖਾਂ? ਰੰਨਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਸੂਰਮੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਮਿਰਜ਼ਾ ਸੂਰਮਾ ਤਦ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਨੇਤ ਪਾਸੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਵੈਰੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅੰਤ ਲੜਨਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਲੜਨਾ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਲੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹ ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਲੜਨਾ ਸੀ।

5. ਪ੍ਰੇਮ ਸੱਚਮੁਚ ਇਕ ਉੱਚੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੀਰ-ਰਾਂਝੇ, ਮਿਰਜ਼ਾ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਜਾਂ ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਹ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਪਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਮੂੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਲੂਕ ਮਨ ਨੂੰ ਸੱਟ ਲਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਖ਼ਿਆ ਦਾ ਜਾਚਕ ਹਾਂ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਲੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਆ ਸਕੇ! ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾ ਮੇਰੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

**-ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ
ਰਸਾਲਾ ਫੁਲਵਾੜੀ, ਅਕਤੂਬਰ
1928 ਈਸਵੀ, ਪੰਨਾ 928**

ਲੋਕ ਵੇਦਨਾ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦਾ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ, ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੰਗੀ (ਮੁਕ) ਅਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਉਸ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਡਾ.)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੀਮਾ ਤਹਿ ਕਰ ਲੈਣੀ ਵਾਜਬ ਵੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ/ਇਲਾਜ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਉਹ ਬੇਖਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੂਪਮਾਨ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਬੀਰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਵਰਣ ਆਸਰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੀ ਜਾਤੀ ਨਫਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜੀਉਣ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਰਾਖਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਰਗ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗਾਂ ਖੱਤਰੀ, ਵੈਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਦਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਹੁਕਮ' ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਰਬ' ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਂਵ/ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਦੈਵੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ।

ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੂਪਮਾਨ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਨਮਜਾਤ ਉਚਤਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਹੁਕਮ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਸੂਦਰ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜੀਉਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁੱਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ : 'ਜੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਜਾਇਆ ਅਉਰ ਵਾਟ ਕਾਰੋ ਨਹੀ ਆਇਆ' ਤਾਂ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵਰਣ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਰਗ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ

ਰਾਜ ਦਾ/ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਰਵਾਇਤ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਰਮਤਿ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,

ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ? ਕੀ ਪਹਿਨਣਾ ਹੈ? ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਰਗ ਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉੱਚ ਜਾਤੀ (ਬ੍ਰਾਹਮਣ) ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ (ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ) ਵਿੱਚ ਵੰਗਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਨਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਵਰਗ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਣ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੁਆਲ ਖਤਾ ਕਰਕੇ

ਹੀ ਅੱਜ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ/ਚਿੰਤਕ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤੰਨ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੱਖੇ ਸੁਆਲ ਵੀ ਖੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਵਾਲੇ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਘਾਤਕ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਏਡੇ ਤਰਕਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਜਨੇਊ ਦਾ ਬਦਲ ਉਸਾਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਸ ਪ੍ਰੰਪਰਕ ਰਸਮ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ

ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ, ਸਗੋਂ ਮਰਿਆਦਾ ਪੂਜਕ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਇਆ, ਸੰਤੋਖ, ਜਤ-ਸਤ ਵਾਲੇ ਮਾਨਵੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਬਦਲ ਮਾਨਵੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਾਤਵੀ ਬਣ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਉੱਤੇ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਬਰ ਦੇ ਇਸ ਧਾਵੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਾਪ ਦੀ ਜੰਵ' ਦਾ ਲਾੜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ 'ਰਾਜੇ ਸ਼ੀਰ ਮੁਕੱਦਮ ਕੁੱਤੇ', ਕਦੇ 'ਜੋਰੀ ਦਾਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਾਲਮ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪੀੜਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਲਹਿਰ ਸੂਫੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ, ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਸਮਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਰਗ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਾਇਰ ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜੇ ਵਕਤ ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਕਵੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਖੜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਤਾਂ ਜੀਵ ਹੀਰ ਲਈ ਰੱਬ ਰਾਝਾ ਅਤੇ ਰਾਝੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਤਖਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਉਸ ਲਈ ਮੱਕਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਰੀ ਵੀ ਮਸੀਤ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗ, ਧਾੜਵੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲਕਬਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਮਾਨਵ ਦਾ ਜੀਵਨ ਔਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਇਸ ਸਾਰੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੀਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੋਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੱਖ-ਪਰਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਰਾਹ ਕੱਢ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ, ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ 'ਬੇਗਮਪੁਰਾ' ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਜੀਵ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਵਿੱਚ ਜੀਏ ਸਕੇ। ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕੀਏ, ਅਪਣਾ ਸਕੀਏ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹੋਣਗੇ। ਦੇਖਿਓ ਕਿਤੇ ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ ਖੁੰਝ ਨਾ ਜਾਈਏ।

ਕਲਾ ਭਵਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਦਾ ਆਗਾਜ਼

ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ 'ਰੰਧਾਵਾ ਉਤਸਵ' ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੇ ਕਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦਰਪਰੋਸ਼ ਔਕਤਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਇਸਦਾ ਘੇਰਾ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਏਨਾ ਲੰਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਉਤਸਵ ਦੀ ਥਾਂ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 29 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਵਿਉਂਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ (ਓਰਟੀਓਇਲੀਨਟਲ-ਲਗਿਏਨਚ) ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਕਲਾ ਉਤਸਵ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੈਂਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੈਂਪਸ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ ਦੇ ਸਿਰ ਬੱਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਲਈਏ ਕਿ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ 25 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਕਲਾ ਉਤਸਵ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਵਾਜਣਾ ਹੈ। 'ਜੀਵੇ ਜਵਾਨੀ' ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ

ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਨਾਟਕ ਤੇ ਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੋਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸਥਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਮਾਹ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਦਾ ਅੰਤ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ-ਰੋਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਲਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੇਗਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੁਹਰਾ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਐੱਨ.ਐੱਫ.ਐਲੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀ.ਐੱਮ.ਡੀ ਨਿਰਲੇਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਕਲਾ ਭਵਨ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਰੋਤੋ ਅਸ-ਅਸ ਕਰ ਉਠੇ। ਉੱਝ ਤਾਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲੀ ਕਲਾਕਾਰੀ, ਫਰਤੀ ਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹਰਫਨ ਮੌਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰੁਪਾਲ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਵਾਲੇ ਮਲਵਈ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ

ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੁੰਡੀ ਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਗਿੱਧਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਚਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇੰਟਰਜ਼ੋਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੁੰਡੀ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਧਮਾਲ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਚਾਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਨੂੰ ਬੋਝ ਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੂਫੀਆਨਾ ਸੋਚ, ਸੋਧ ਤੇ ਸਾਧਨ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਚਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮਹਾ-ਉਤਸਵ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਚਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯਤਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਨਵ-ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਖੇਤੀ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚਲੀ ਮਹਿਕ ਦੇ ਖੁਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਡਾ. ਗੋਸਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖੇਰਾ ਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਗੋਸਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਨੇ ਨਵਰਚਨਾ ਤੇ

ਨਵੀਨ ਉਪਗਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਬੋਤੀਆਂ ਪਾ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾ ਰਹੇ। ਸਾਨੂੰ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੱਲੇ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਬਚੇ ਅਤੇ ਉਪਜ ਤੇ ਆਮਦਨ ਵਧੇ। ਵਧੀ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੁਆਨੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਨਵੀਆਂ ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇ ਪੱਕਣ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਖੇਤੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਸਪੀਡ ਬਰੀਡਿੰਗ ਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਜੀਟਲ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲ ਵੀ ਹੌਸਲੇ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਅਧਿਆਪਕ, ਖੋਜ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਪਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪਹੀਆ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਖਤਰੇ ਘਟਾਣਗੇ।

ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰ ਅੰਸ਼ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲੋਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਤੇ ਤਾਰਾਮੀਰਾ ਆਦਿ ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਉਪਜ ਵਧਾ ਕੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋਈ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੈਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਲੇਪ ਨੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਰੋਧ ਮਿਟਾ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੁਰਿਆਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੁਲ ਭੂਮੀ ਲਈ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਪਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। 2 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਤੋਂ ਤੁਰਿਆ ਅੰਠ ਹਫਤੇ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਲਈ ਵਧੀਆ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ
ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ॥
ਜਦੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਦਾ ਸੀ ਸਾਵਰਾ ਜਿਹਾ,
ਜਦੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਰ ਗਿਆ ਖੁਦਾ ਬਣਕੇ।

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਡੁੱਬਦੀ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਲਗਾਏਗੀ ਤੱਬੂ

ਏਕਤਾ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਕੌਪ ਆਫ ਗੁੰਡਾ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੇ ਬੰਨਰ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਜ਼ਰੀਏ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਅਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜੋੜੀ 'ਖੱਟਾ ਮਿੱਠਾ' ਦੇ ਪੂਰੇ 14 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਰਾਉਣੀ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਵਿਚ ਤੱਬੂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਕਿੱਤੀ ਸੈਨਨ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਲਮ 'ਕੱਚੂ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਤੱਬੂ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਾਮੇਡੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਦਿਸੇਗੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਤੱਬੂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਥਾਨ ਦੇ ਜੈਪੁਰ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹਿੱਟ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਹੇ ਆ ਕੁਮਾਰ ਲਈ ਤੱਬੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਤੱਬੂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮ 'ਤੂ ਚੋਰ ਮੈਂ ਸਿਪਾਹੀ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਸਨ। ਟਿਕਟ ਖਿਤਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ 4 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ 11 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ' ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰ ਹਿੱਟ ਰਹੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਬੈਸਟ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਫਿਰ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ' ਵਿਚ ਤੱਬੂ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਰਹੀ ਸੀ।

ਹੁਣ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠਿਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਚੌਥੀ ਫਿਲਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ 100 ਫੀਸਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖ ਕੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਬੂ ਫਿਲਮ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਜ਼ਰੀਏ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਡੁੱਬਦੀ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਉੱਝ ਵੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਮੇਡੀ ਟਾਈਮਿੰਗ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਏਗੀ

ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਖਿਡਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਦੂਕੋਨ ਦੀ ਬਾਇਓਪਿਕ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੀਪਿਕਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੀਪਿਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਕ ਮੈਰਿਜ਼ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਕੋਰਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਅੱਜ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮ 'ਸਿੰਘਮ ਅਗੇਨ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 14 ਨਵੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੀ ਦੁਆ ਦੇ ਮਾਪੇ ਬਣੇ ਸਨ। ਫਿਲਮ 'ਸਿੰਘਮ ਅਗੇਨ' ਵਿਚ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸੈਨੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਦੀਪਿਕਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਕਲਕੀ 2898 ਏ.ਡੀ.' ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ 'ਕਲਕੀ 2898 ਏ.ਡੀ. ਪਾਰਟ-2' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਜੇ ਲੀਲਾ ਭੱਸਾਲੀ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਲਵ ਐਂਡ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਵੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਇਕ ਕੈਬਰੇ ਡਾਂਸਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਥੇ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਵਿੱਕੀ ਕੌਸ਼ਲ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਦਿਸਣਗੇ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਦਸਤਕ ਦੇਵੇਗੀ। ਦੀਪਿਕਾ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਗਜ਼ਬ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਝਲਕਦੀ ਕਾਤਿਲਾਨਾ ਮੁਸਕਾਨ ਅਤੇ ਕਾਇਲ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਡਿੱਪਲ ਭਾਵ ਡੂੰਘਾ ਉਸ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕੱਲੇਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਅਤੇ ਬਿਕਰੀ, ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀਵਾਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਦੀਪਿਕਾ ਅਤੇ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੀਪਿਕਾ ਦਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਅੱਜ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਮਤ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ ਵਾਮਿਕਾ ਗੱਬੀ

ਹਿੰਦੀ, ਮਲਿਆਲਮ, ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਾਮਿਕਾ ਗੱਬੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਵਰੁਣ ਵਧਨ ਨਾਲ ਫਿਲਮ 'ਬੇਬੀ ਜਾਨ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਫਿਲਮ ਟਿਕਟ ਖਿਤਕੀ 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਾਮਿਕਾ ਦੇ ਹੱਥ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 'ਜੀ-2' ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਅਦਿਵੀ ਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ।

ਸ਼ਾਹਿਦ ਅਤੇ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਜਬ ਵੀ ਮੈਟ' ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਾਮਿਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਦਾ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਚਿਹਰਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਮਿਕਾ ਗੱਬੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ 'ਯੋ ਯੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ' ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ 'ਰੂ ਮੇਰਾ 22 ਮੈਂ ਤੇਰਾ 22' ਤੋਂ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ 'ਇਸ਼ਕ ਬ੍ਰਾਂਡੀ', 'ਨਿੱਕਾ ਜ਼ੈਲਦਾਰ-2', 'ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ', 'ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ' ਅਤੇ 'ਨਿੱਕਾ ਜ਼ੈਲਦਾਰ-3' ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ। ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਬਾਹੂਬਲੀ : ਦ ਬਿਗਿਨਿੰਗ' ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਧੀ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਾਨੰਦ ਰੂਮਮੇਟਸ, ਪਿਕਚਰਸ', 'ਮੈਂਸ ਵਰਲਡ' ਅਤੇ 'ਅਪਰੇਨ' ਵਰਗੀਆਂ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਕੰਮ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਾਮਿਕਾ ਗੱਬੀ ਨੇ ਕਬੀਰ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ '83' ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਨੂ ਲਾਲ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਖਣ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਾਮਿਕਾ ਗੱਬੀ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਇਕ 1 ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ, ਦੋ ਤਾਮਿਲ, ਇਕ ਮਲਿਆਲਮ ਤੇ ਇਕ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ ਕਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਨਾ ਡਾਰਲਿੰਗ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਿਅਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਭੂਤ ਬੰਗਲਾ' ਲਈ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

'ਨਾਲੇ ਪੁੰਨ ਤੇ ਨਾਲੇ ਫਲੀਆਂ'

ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਨੇ "ਨਾਲੇ ਪੁੰਨ 'ਤੇ ਨਾਲੇ ਫਲੀਆਂ" ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਯਨ ਮੁਖਰਜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਕੁੰਭ ਮੇਲਾ ਦੇਖਣ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਸਥਾ ਦੀ ਡੁੱਬਕੀ ਵੀ ਲਾਈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਬ੍ਰਹਮਅਸਤਰ ਸ਼ਿਵਾ' ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਲੀਆ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ 'ਚਿੰਨ੍ਹ' ਡੇਢ ਸੌ ਡਰੋਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਥੇ ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਮਰ ਕੌਸ਼ਿਕ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਫਿਲਮ 'ਚਮੁੰਡਾ' ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਨੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਸੀ, ਲਈ ਇਹ ਖਬਰ ਮਾਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਫਿਲਮ ਸਾਹਰੁਖ ਦੀ ਨਾਂਹ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਾਹਰੁਖ ਨੇ ਆਲੀਆ ਨਾਲ ਇਹ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਇਧਰ ਗੱਲ ਦੋਲਤ ਦੀ ਆਈ, ਤਾਂ ਆਲੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਰਾਹ ਕਪੂਰ ਲਈ ਸਾਹਰੁਖ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਬੰਗਲਾ

ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਰੁਖ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ 'ਚਮੁੰਡਾ' ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਲਈ 250 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਬੰਗਲੇ 'ਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਲਵ ਐਂਡ ਵਾਰ' ਫਿਲਮ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਲੀਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਲੀਆ ਨੇ ਸਾਹਰੁਖ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿ ਪਿਆਰ ਤੇ ਜੰਗ 'ਚ ਸਭ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਲੀਆ ਦੀ ਬੇਟੀ ਰਾਹਾ ਲਈ ਬਣੇ ਇਸ ਬੰਗਲੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਰਣਬੀਰ ਦੀ ਦਾਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਧਰ ਰਾਹਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਸੁਨਾਵਾਲਾ ਇਸ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਤੇ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਨੇ ਇਕ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 'ਬ੍ਰਹਮਅਸਤਰ ਸ਼ਿਵਾ' ਨੂੰ ਕੁੰਭ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ, ਉਥੇ ਸਾਰੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਲੀਆ ਨੇ ਸਾਹਰੁਖ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸੁਨਾਵਾਲਾ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਸਿਆਣੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਲੀਆ ਲਈ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਭੈਣ ਸਾਹਿਨ ਭੱਟ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

Reliable

Trucks & Trailer Repair Shop

7401 Brookville Road Indianapolis, IN 46239

- * Truck & Trailer Alignment
- * Truck Oil Change
- * Truck & Trailer Brakes
- * Shock and Chambers
- * Drive Lines & AC Work
- * Tire Change, Repair, & Balance
- * Reefer Oil Change
- * DPF Work
- * Nox Sensor
- * Truck & Trailer Bushings
- * Air Compressor *
- * Air Dryer
- * Radiator Change

ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ, ਟਰੱਕ ਆਇਲ ਬਦਲਣ, ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਬਰੇਕਾਂ, ਟਾਇਰ ਬਦਲਣ, ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ, ਰੀਫਰ ਆਇਲ ਬਦਲਣ, ਏਅਰ ਡਰਾਈਰ, ਰੇਡੀਏਟਰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Gurbaksh S Randhawa: 317-800-2976

Sam Bhullar: 317-995-2020